

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Opocznie**

**Ocena stanu sanitarnego
powiatu opoczyńskiego za rok 2024**

Opoczno 2025 r.

Spis treści:		str.
I	Ocena stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych będących pod nadzorem Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia	5
II	Ocena zachorowań oraz stanu sanitarnego placówek ochrony zdrowia nadzorowanych przez Sekcję Nadzoru Epidemiologii	10
III	Ocena stanu sanitarnego obiektów nadzorowanych przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska w Zakresie Higieny Komunalnej	25
IV	Ocena higieny środowiska pracy nadzorowanego przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska w Zakresie Higieny Pracy	32
V	Ocena stanu sanitarno-technicznego placówek oświatowo-wychowawczych nadzorowanych przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży	37
VI	Działania w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	43
VII	Działania w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	49

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Opocznie obejmuje swoim nadzorem miasto Opoczno i Drzewicę oraz gminy: Opoczno, Drzewica, Białaczów, Mniszków, Paradyż, Poświętne, Sławno i Żarnów. Działalność swoją prowadzi na mocy Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r. (Dz.U. z 2024 poz. 416).

Mapa powiatu opoczyńskiego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest organem powołanym do nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Wykonywanie ustawowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Celem nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad wyżej wymienionymi warunkami jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych jak również zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych.

Działania PSSE w Opocznie podjęte w 2024 roku, zostały przeprowadzone w oparciu o tworzony corocznie „Plan zasadniczych zamierzeń”, zgodnie z wytycznymi Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w którym określono cel, główne kierunki, działania i zasadnicze zamierzenia, przyjęte do realizacji na dany rok dla poszczególnych komórek organizacyjnych, harmonogram nadzoru nad obiektami oraz harmonogramy poboru próbek i wykonywania pomiarów. Pracownicy Powiatowej Stacji realizują w/w zadania w systemie zarządzania na właściwym poziomie. W 2024 roku pod nadzorem PPIS w Opocznie zarejestrowanych było 1560 obiektów, przeprowadzono ogółem 2849 kontroli, wydano 68 decyzji administracyjnych merytorycznych oraz 133 decyzji płatniczych, wystawiono 44 tytuły wykonawcze oraz 37 postanowień. Pobrano 427 próbek do badań oraz wykonano w placówkach oświatowych 957 oznaczeń fizycznych, nałożono 44 mandaty karne na kwotę 9650,00 złotych. Przeprowadzono również kontrole z poza harmonogramu, wynikające z otrzymanych powiadomień oraz wniosków ludności o podjęcie interwencji.

Ocena stanu sanitarnego powiatu opoczyńskiego za 2024 r. przedstawia działania jakie podejmowali pracownicy PSSE w Opocznie, w ramach sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenia działalności zapobiegawczej.

I. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnieniowych będących pod nadzorem Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia

W 2024 roku w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności na terenie powiatu opoczyńskiego znajdowało się 981 zakładów, skontrolowano 375, zatwierdzono 62, przeprowadzono ogółem 508 kontroli sanitarnych, w tym 65 kontroli interwencyjnych.

Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 215 zakładów.

Ogółem wydano 20 decyzji administracyjnych. Nałożono ogółem 43 mandaty karne na sumę 9550,00 zł.

Do Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej za prowadzenie produkcji pierwotnej zbóż bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Ocena obiektów produkcji żywności.

W okresie sprawozdawczym 2024 pod nadzorem PPIS znajdowały się automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, zakłady garmazeryjne, zakłady przemysłu zbożowego, inne wytwórnie żywności, w tym produkcja pierwotna. W obiektach tych przeprowadzono 69 kontroli sanitarnych.

W czasie kontroli zwracano szczególną uwagę na :

- właściwą jakość zdrowotną surowców, właściwy stan sanitarno – higieniczny i techniczny powierzchni przeznaczonych do kontaktu z żywnością, prawidłowość przebiegu procesów technologicznych, wyposażenie w sprzęt i urządzenia, warunki przechowywania surowców, opracowanie, wdrażanie i przestrzeganie instrukcji dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, przechowywanie, znakowanie i pochodzenie środków spożywczych, zapewnienie skutecznej ochrony przed szkodnikami, dokumentację umożliwiającą zidentyfikowanie dostawcy półproduktów, na posiadanie deklaracji zgodności używanych materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, prawidłowość mycia i dezynfekcji sprzętu produkcyjnego, przestrzeganie zasad systemu HACCP, przestrzeganie wymagań dotyczących podawania informacji w odniesieniu do nieopakowanych środków spożywczych określonych w artykule

44 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z 25.10.2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, badania właścicielskie wyrobów, sposób gromadzenia i usuwania odpadów, na właściwą jakość zdrowotną surowców i ich prawidłowe przechowywanie (temperatura, wilgotność), dokonywano weryfikacji temperatur w urządzeniach chłodniczych przy użyciu wzorcowanego termometru, stosowanie substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu żywności, wyniki badań surowców stosowanych do produkcji, w szczególności mąki w kierunku zawartości metali ciężkich; zawartości pestycydów; zawartości mikotoksyn, badań mikrobiologicznych mąki, dokumentację na artykuły pochodzenia zwierzęcego, HDI, oznakowanie, transport, funkcjonowanie systemu traceability, prawidłowe znakowanie wyrobów gotowych, wykonywanie wymazów czystościowych z powierzchni wyposażenia i sprzętu przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Ogółem wydano 6 decyzji administracyjnych.

Decyzje administracyjne dotyczyły:

- doprowadzenia powierzchni sufitów do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego,
- doprowadzenia powierzchni ścian do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego,
- doprowadzenia powierzchni drzwi do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego,
- zapewnienia prawidłowego stanu sanitarno – technicznego powierzchni przeznaczonych do kontaktu z żywnością drobnego sprzętu pomocniczego.

Nałożono 5 mandatów karnych za:

- brak porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu.

Do Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej.

Ocena obiektów obrotu żywnością.

Nadzorem PPIS objęte są sklepy, kioski, hurtownie, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu, inne obiekty obrotu żywnością: w tym 18 kiosków prowadzących sprzedaż mięsa na targowisku. W 2024 roku przeprowadzono 28 kontrole sanitarne, wydano 7 decyzji administracyjnych.

Decyzje administracyjne wydawano na :

- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego ścian w pomieszczeniach sklepów,

-zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego podłóg w pomieszczeniach sklepów,

-zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno - technicznego sufitów w pomieszczeniach sklepów.

Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na warunki przechowywania artykułów spożywczych, terminy przydatności do spożycia, cechy organoleptyczne, prawidłowość znakowania żywności, w tym szczególnie znakowania suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Sprawdzano dokumentację umożliwiającą zidentyfikowanie dostawcy żywności, w przypadku artykułów pochodzenia zwierzęcego, HDI, opracowanie dokumentacji i wdrożenie zasad systemu HACCP.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 24 mandaty karne.

Najczęstsze powody karania mandatowego to:

- brak zachowanej czystości i porządku,
- brak zachowanej higieny sprzedaży środków spożywczych,
- brak zachowanej segregacji artykułów spożywczych w urządzeniach chłodniczych,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, po upływie daty minimalnej trwałości, z oznakami zmian organoleptycznych,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych personelu.

Ocena zakładów żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego.

Nadzorem objęte są restauracje, bary, zakłady małej gastronomii, pijalnie piwa ze sprzedażą fast food; stołówki w szkołach, przedszkolach, internatach, koloniach oraz punkty wydawania posiłków gotowych. Łącznie przeprowadzano 132 kontrole tych obiektów, wydano 7 decyzji administracyjnych.

Decyzje administracyjne wydano na:

- zapewnienie prawidłowo działającego punktu wodnego,
- zapewnienie punktów wodnych w pomieszczeniach zakładów (umywalki do mycia rąk, zlewu dwukomorowego z bieżącą wodą ciepłą i zimną),
- doprowadzenie do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego sufitów w pomieszczeniach zakładów,
- doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno – technicznego powierzchnie ścian w pomieszczeniach zakładów,
- przywrócenia prawidłowej funkcjonalności pomieszczeniom zakładu,

- zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno – technicznego powierzchni wyposażenia, w tym powierzchni przeznaczonym do kontaktu z żywnością,
- zapewnienie prawidłowej szafy na odzież ochronną,
- zapewnienie prawidłowej szafy do przechowywania sprzętu porządkowego.

W czasie kontroli nałożono 13 mandatów.

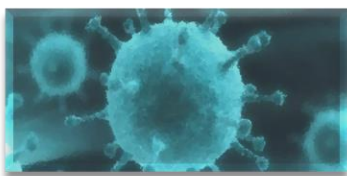
Karanie mandatowe stosowano za:

- brak porządku i czystości w pomieszczeniach zakładów,
- brak zachowanej segregacji przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych,
- stosowanie środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- brak zachowanej identyfikowalności dostawców surowców.

W czasie kontroli szczególną uwagę zwracano na:

- jakość zdrowotną oraz pochodzenie surowców,
- warunki przechowywania surowców, półproduktów i posiłków (dokonywano weryfikacji temperatur przy użyciu wzorcowanych termometrów),
- posiadanie deklaracji zgodności używanych naczyń jednorazowego użytku,
- przechowywanie, znakowanie gotowych produktów lub półproduktów wprowadzanych do sprzedaży,
- prawidłowość prowadzenia procesów dezynfekcji termicznej naczyń,
- właściwy stan sanitarno – higieniczny i techniczny powierzchni przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- sposób gromadzenia i usuwania odpadów pokonsumpcyjnych i poprodukcyjnych,
- prawidłowość dokumentowania czynności związanych z realizacją GHP/GMP oraz oceniono stopień wdrożenia zasad systemu HACCP,
- przestrzeganie wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26.08.2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach,
- pochodzenie mięsa, w tym w szczególności pochodzenie mięsa wieprzowego, a także dziczyzny (mięsa z dzika) i produktów z niego otrzymanych w związku z występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF),

- przestrzeganie wymagań dotyczących podawania informacji w odniesieniu do nieopakowanych środków spożywczych określonych w artykule 44 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z 25.10.2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

II. Ocena zachorowań oraz stanu sanitarnego placówek ochrony zdrowia nadzorowanych przez Sekcję Nadzoru Epidemiologii.

1. Obiekty ochrony zdrowia

Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2024 roku obejmowała swoim nadzorem 100 placówek ochrony zdrowia, w tym jedną placówkę typu zamkniętego, tj. SP ZOZ Szpital Powiatowy im. E. Biernackiego w Opocznie oraz jedną placówkę „Lumed sp. z o.o.” w Opocznie, która świadczy usługi chirurgii jednego dnia oraz 98 placówek ochrony zdrowia typu otwartego. Ilość obiektów objętych nadzorem w 2024 roku – 100, a ilość podmiotów wykonujących działalność leczniczą – 83.

Na 2024 r. zaplanowano 137 kontroli, a przeprowadzono łącznie 146 kontroli sanitarnych w nadzorowanych placówkach ochrony zdrowia, dotyczących zarówno stanu sanitarno-technicznego, jak również w zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych. W 2024 r. karania mandatowego nie stosowano i nie wydawano decyzji płatniczych ani decyzji na poprawę stanu sanitarnego placówek. W przypadku stwierdzenia drobnych nieprawidłowości wpisywano w protokołach doraźne zalecenia, które zostały wykonane w wyznaczonym terminie.

Tab. 1 Placówki ochrony zdrowia – stan na 2024 r

Lp.	Nazwa/ rodzaj placówki ochrony zdrowia nadzorowanej w 2024 r.	Liczba
1	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Szpital Powiatowy w Opocznie	1
2	Chirurgia Jednego Dnia „LUMED sp.z.o.o”	1
3	Wiejskie/ Gminne Ośrodki Zdrowia oraz POZ przy SPZOZ Szpital Powiatowy w Opocznie	5
4	Poradnia Fizykoterapii przy SP ZOZ Szpital Powiatowy w Opocznie	1
5	ZOL przy SP ZOZ Szpital Powiatowy w Opocznie	1
6	SP ZOZ w Nowym Dworze Mazowieckim - POZ w Drzewicy	1
7	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej (POZ)	13
8	NZOZ Domowa Opieka Medyczna/ Hospicjum Domowe	2
9	Rehabilitacja i fizykoterapia	15
10	Prywatne Gabinety Stomatologiczne + NZOZ stomatologiczne	29
11	Prywatne Gabinety Okulistyczne	5
12	Prywatne Gabinety Laryngologiczne	1
13	Prywatne Gabinety Ginekologiczne	6

14	Prywatne Gabinety Urologiczne	1
15	Prywatne Gabinety Neurologiczne	2
16	Prywatne Gabinety Psychiatryczne	1
17	Prywatne Gabinety Lekarskie i internistyczne	6
18	Prywatne Gabinety Dermatologiczne	2
19	Prywatne Gabinety USG	2
20	Prywatne Laboratoria i punkty pobrań materiałów biologicznych	3
21	Pracownia Protetyki Dentystycznej	1
22	Prywatna Praktyka Położnicza	1

2. Stan techniczny i funkcjonalność nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W 2024 roku na terenie powiatu opoczyńskiego powstało 6 nowych placówek ochrony zdrowia, tj.: 3 gabinety fizjoterapii (gminny i prywatne), 2 prywatne gabinety stomatologiczne oraz 1 prywatny gabinet lekarski. Zlikwidowano 1 placówkę typu NZOZ w gminie Paradyż. Na terenie gminy Paradyż powstał w 2024 r. nowy prywatny gabinet lekarski. W roku 2024 r. prowadzono rozbudowę i remont pomieszczeń należących do SP ZOZ Szpitala Powiatowego im. E. Biernackiego w Opocznie oraz wybudowana został nowa przychodnia należąca do tego podmiotu, do której przeniesiono usługi medyczne świadczone w innych lokalizacjach. Ponadto w 2024 r. rozpoczęto remont i przebudowę bloku operacyjnego oraz pomieszczeń administracyjnych, a także zaplanowano rozbudowę Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego należącego do SP ZOZ Szpitala Powiatowego im. E. Biernackiego w Opocznie.

3. Ocena procesów dezynfekcji, sterylizacji oraz gospodarki odpadami medycznymi.

Podczas przeprowadzonych w 2024 r. kontroli oceniane były m.in.: procesy dezynfekcji i sterylizacji, które odgrywają ważną rolę w prewencji zakażeń powstałych podczas realizacji świadczeń zdrowotnych. Procesy dezynfekcji i sterylizacji w kontrolowanych placówkach były prowadzone zgodnie z procedurami. W doborze preparatów uwzględniona została specyfika poszczególnych obszarów oraz zasady zapobiegania zakażeniom. Placówki posiadają opracowane instrukcje dotyczące przygotowywania i przechowywania środków dezynfekcyjnych. Wiele gabinetów lekarskich oraz gabinetów zabiegowych stosuje sprzęt jednorazowy oraz jałowe materiały opatrunkowe. Gabinety, które nie posiadają własnych autoklawów korzystają z usług innych placówek medycznych na podstawie zawartych umów, w tych przypadkach obowiązuje szczególne zabezpieczenie przed ich wtórnym skażeniem. W SP ZOZ Szpitalu Powiatowym im. E. Biernackiego w Opocznie, na Oddziale Diagnostyki Obrazowej znajduje się pracownia endoskopii, w której są trzy gastroskopy i dwa kolonoskopy.

Podczas kontroli oceniono procesy mycia i dezynfekcji endoskopów, które odbywają się za pomocą dwóch urządzeń myjni automatycznych, a do dezynfekcji stosowano preparaty dopuszczone przez URPLW MiPB, które były używane zgodnie z zaleceniami producenta i opracowanymi procedurami. Na terenie powiatu opoczyńskiego nie ma podmiotu leczniczego, który posiada komorę dezynfekcyjną, ani też szpitala lub innych podmiotów, które zawierają centralną sterylizatornię. Większość nadzorowanych placówek wykonujących sterylizację we własnym zakresie posiada punkty sterylizacji. W skontrolowanych placówkach medycznych stosowano środki do dezynfekcji dopuszczone przez URPLW MiPB, które były używane zgodnie z zaleceniami producenta oraz opracowanymi procedurami. Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowy przebieg procesów dezynfekcji i sterylizacji, również w kontekście zaleceń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. W 2024 roku nie wykonywano badań w podmiotach leczniczych w kierunku jałowości i czystości mikrobiologicznej z próbek pobieranych przez pracowników Sekcji Nadzoru Epidemiologii PSSE w Opocznie.

Podczas kontroli, w nadzorowanych placówkach leczniczych stwierdzono stosowanie bielizny jednorazowej, a pranie odzieży ochronnej pracowników odbywa się najczęściej we własnym zakresie lub w wydzielonych pralniach, z którymi zostały zawarte umowy. Stwierdzono też prawidłowe przechowywanie bielizny i odzieży ochronnej pracowników.

W 2024 r. podczas przeprowadzonych kontroli oceniano także utrzymanie czystości i porządku oraz zbieranie i przechowywanie odpadów medycznych. We wszystkich placówkach zbierane są odpady komunalne oraz odpady medyczne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Odpady medyczne zbierane były odpowiednio do pojemników jednorazowego użycia odpornych na przekłucie (odpady o ostrych zakończeniach) oraz do worków jednorazowego użycia o odpowiednich kolorach, wkładanych do zamykanych pojemników, odpady były odpowiednio opisane. Wszystkie placówki ochrony zdrowia posiadają wydzielone pomieszczenia na przechowywanie odpadów. Prywatne gabinety posiadają urządzenia chłodnicze na przechowywanie odpadów, a ich segregacja odbywa się w miejscu ich wytwarzania. Odpady medyczne odbierane były z nadzorowanych placówek ochrony zdrowia przez wyspecjalizowane firmy utylizacyjne, po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym lub według ustalonego harmonogramu, zgodnie z podpisaną umową. Na nadzorowanym terenie podmioty lecznicze mają zawartą umowę na odbiór odpadów medycznych z dwoma firmami utylizacyjnymi.

Nadzorowane placówki ochrony zdrowia były zaopatrzone w wodę z wodociągu publicznego o odpowiedniej jakości mikrobiologicznej i chemicznej oraz instalacje CO.

Wszystkie placówki były dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych, a także zapewniały warunki do opieki nad dziećmi zdrowymi i chorymi. Skontrolowane placówki ochrony zdrowia pod względem wyposażenia, stanu sanitarno-technicznego były ocenione przez PSSE w Opocznie jako placówki zapewniające właściwe warunki do świadczenia usług medycznych.

4. Ocena zakażeń szpitalnych.

Sekcja Nadzoru Epidemiologii przeprowadziła w 2024 r. kontrole w 2 placówkach udzielających świadczeń szpitalnych, podczas których oceniono funkcjonowanie systemu kontroli zakażeń szpitalnych. W związku z monitorowaniem ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz monitorowaniem czynników alarmowych w SP ZOZ Szpitalu Powiatowym im. E Biernackiego w Opocznie jest powołany Zespół i Komitet Kontroli Zakażeń Szpitalnych, a w podmiocie leczniczym „Lumed sp.z.o.o” w Opocznie, świadczącym usługi chirurgii jednego dnia, powołany jest Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala (Dz.U. z 2023, poz. 1041) podmioty lecznicze wykonujące świadczenia szpitalne przesyłały zarówno roczne raporty o sytuacji epidemiologicznej szpitali, jak również miesięczne raporty z wykonanych badań mikrobiologicznych w szpitalach.

W 2024 r. zgłoszono z SP ZOZ Szpitala Powiatowego im. E Biernackiego w Opocznie dwa ogniska epidemiczne, wywołane przez *Clostridioides difficile* – oddział wewnętrzny oraz *Norowirusy* – oddział dziecięcy. W SP ZOZ Szpitalu Powiatowym w Opocznie podjęto odpowiednie działania przeciwepidemiczne, zwiększono reżim sanitarny, wykonano badania pacjentów oraz badania środowiskowe. Szpital przesłał do PSSE w Opocznie raporty wstępne oraz końcowe z ognisk epidemicznych.

4. Obowiązkowe szczepienia ochronne.

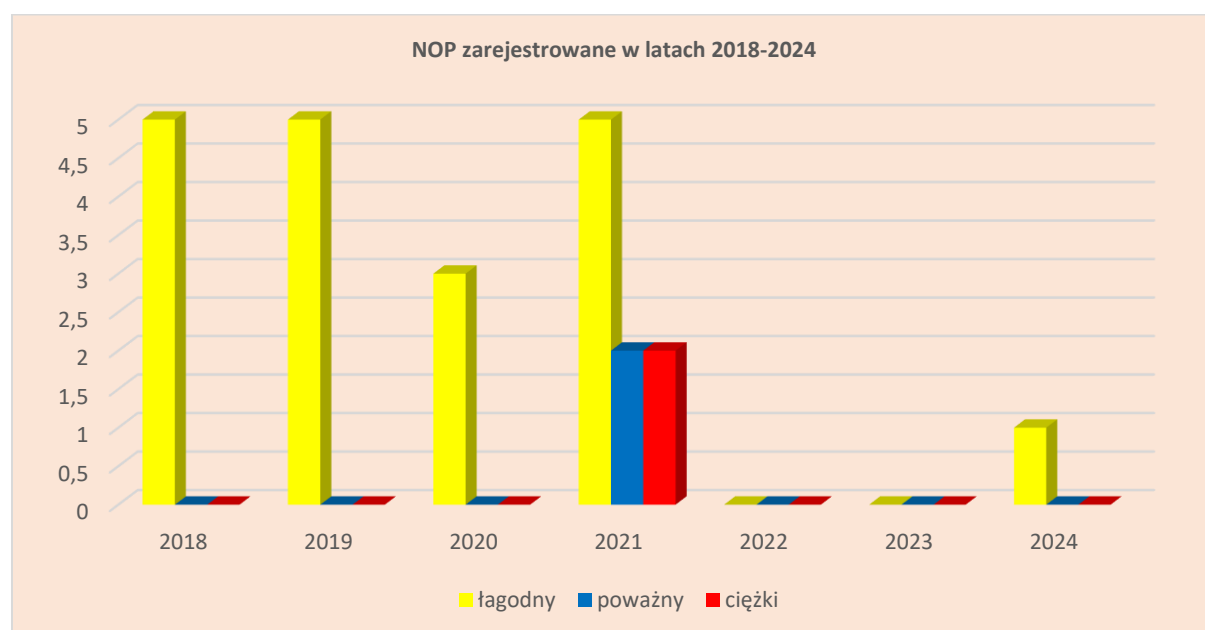
Sekcja Nadzoru Epidemiologii prowadzi nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w placówkach medycznych podlegających PSSE w Opocznie. Preparaty szczepionkowe przywożone są z magazynu WSSE w Łodzi do PSSE w Opocznie zgodnie z harmonogramem i odbierane są przez podmioty lecznicze. Prowadzony jest elektroniczny system nadzoru nad dystrybucją szczepionek oraz bieżący monitoring temperatury przechowywania preparatów szczepionkowych zgodnie z Dobrą Praktyką Dystrybucyjną. Obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych

dzieci i młodzieży. W 2024 r. przeprowadzono ogółem 31 kontroli z harmonogramu oraz 1 kontrolę doraźną w placówkach posiadających punkty szczepień. W 2024 r. do PSSE w Opocznie zgłoszono 1 przypadek łagodnego Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego, u osoby dorosłej, po szczepieniu zalecanym. Zarejestrowane przez PSSE w Opocznie zgłoszenia NOP przedstawiono w tabeli nr 2. Najwięcej zgłoszeń NOP zarejestrowano w 2021 r., w którym zgłoszono 9 przypadków Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, z tego 7 dotyczyło szczepień przeciwko COVID-19, zaś 2 przypadki NOP dotyczyły obowiązkowych szczepień ochronnych wykonanych u dzieci. Natomiast zgłoszone przypadki NOP w latach 2018-2020 dotyczyły obowiązkowych szczepień ochronnych wykonanych u dzieci.

Tab. 2 Niepożądane Odczyny Poszczepienne zarejestrowane w latach 2018-2024

Rok	Rodzaj i liczba NOP			
	ogółem	łagodny	poważny	ciężki
2018	5	5	0	0
2019	5	5	0	0
2020	3	3	0	0
2021	9	5	2	2
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	1	1	0	0

Wykres 1 Niepożądane Odczyny Poszczepienne zarejestrowane w latach 2018-2024

Wykonawstwo szczepień obowiązkowych u dzieci i młodzieży, z terenu powiatu opoczyńskiego zgodnie z obowiązującym PSO zaprezentowano poniżej (Tab. 3).

Tab. 3 Analiza wykonywania szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku – rok sprawozdawczy 2024.

Rodzaj szczepienia	Rok sprawozdawczy 2024	
	Rok urodzenia	Wykonawstwo %
GRUŻLICA – szczepionka BCG noworodki	2024	98,60
	2023	98,65
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY typu B szczepienie pierwotne	2024	44,06
	2023	8,88
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY typu B szczepienie uzupełniające	2024	32,17
	2023	89,58
BLONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie pierwotne	2024	49,65
BLONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie I przypominające	2019	65,67
	2018	86,93
BLONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie II przypominające	2011	80,85
	2010	93,14
BLONICA, TĘŻEC szczepienie III przypominające	2006	74,08
	2005	85,12
POLIOMYELITIS szczepienie pierwotne	2024	49,65
POLIOMYELITIS szczepienie uzupełniające	2023	35,33
	2022	88,73
POLIOMYELITIS szczepienie I przypominające	2019	65,67
	2018	86,93
Haemophilus Influenzae typu b szczepienie pierwotne	2024	49,42
Haemophilus Influenzae typu b szczepienie uzupełniające	2023	35,33
	2022	88,73
ROTAWIRUSY szczepienie pierwotne	2024	56,18
	2023	89,96
Streptococcus Pneumoniae szczepienie pierwotne	2024	56,41
	2023	32,63
Streptococcus Pneumoniae szczepienie uzupełniające	2023	64,48
	2022	91,09
ODRA,ŚWINKA, RÓŻYCZKA szczepienie pierwotne	2023	79,73
	2022	93,64
ODRA,ŚWINKA, RÓŻYCZKA szczepienie przypominające	2019	57,37
	2018	84,00

W 2024 r. wystawiono 44 tytuły wykonawcze oraz wnioski o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień ochronnych wobec rodziców dzieci, u których nie wykonano obowiązkowych szczepień ochronnych. We wszystkich przypadkach podjęto odpowiednie działania do poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Podobnie jak w całej Polsce, również w powiecie opoczyńskim narasta problem osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. W 2024 roku liczba dzieci u których nie wykonano szczepień wynosiła 69. Przyczyną niezaszczepienia dzieci są często antyszczepionkowe poglądy ich rodziców, bywają też przypadki nieszczepienia z innych powodów. Do wszystkich rodziców, którzy uchylają się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych u ich dzieci, kierowane są pisma informacyjne, w których wskazuje się rzetelne źródło informacji na temat obowiązkowych szczepień ochronnych np. stronę NIZP-PZH PIB <http://szczepienia.pzh.gov.pl> opracowaną przez ekspertów.

Ponadto od września 2024 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna podjęła, we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, przeprowadzenie akcji realizacji szczepień ochronnych przeciwko brodawczakowi ludzkiemu (HPV). Ww. szczepienia są skierowane do dziewcząt i chłopców w wieku od 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia. Szczepienia te realizowane są w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. W ramach działań informacyjno-edukacyjnych pracownik Sekcji Nadzoru Epidemiologii, we współpracy z pracownikiem Oświaty i Promocji Zdrowia przygotowali webinarium dla Dyrektorów szkół na temat szczepień przeciwko HPV. Przygotowano także pogadankę edukacyjno-informacyjną, która odbyła się w szkole podstawowej w Kunicach.

Sekcja Nadzoru Epidemiologii co roku podejmuje działania edukacyjno-informacyjne wraz z pionem oświaty zdrowotnej, dotyczące szerzenia wiedzy na temat szczepień ochronnych podczas Europejskiego Tygodnia Szczepień Ochronnych. W 2024 r. szczególną uwagę koncentrowano m.in. na kalendarzach szczepień dla osób dorosłych.

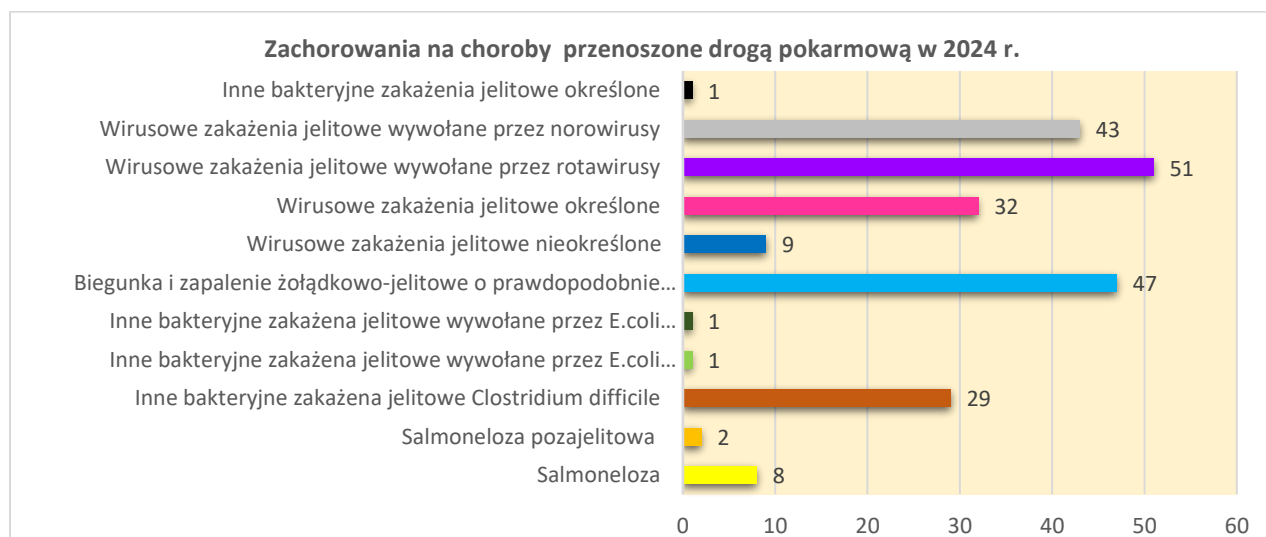
5. Monitoring zachorowań

Ważnym działaniem prowadzonym przez Sekcję Nadzoru Epidemiologii jest monitorowanie stanu zdrowia społeczeństwa w powiecie opoczyńskim, na podstawie zarejestrowanych zachorowań na choroby zakaźne. Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2024 roku przeprowadziła 1629 wywiadów i dochodzeń epidemiologicznych w związku ze zgłoszonymi jednostkami chorobowymi.

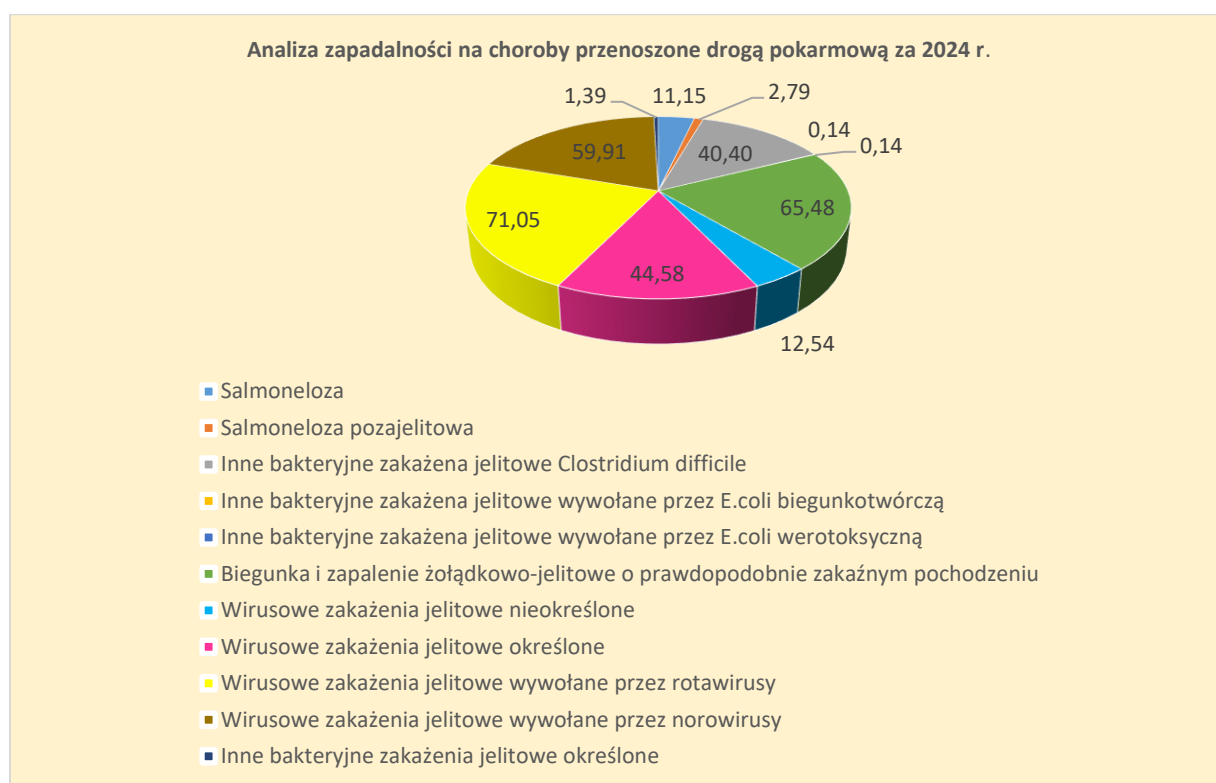
Choroby przenoszone drogą pokarmową.

W 2024 r. do PSSE w Opocznie zgłoszono zachorowania przenoszone drogą pokarmową, w tym : 8 przypadków zachorowań na salmonelozę i 2 przypadki salmonelozy pozajelitowej, 29 przypadków bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 51 przypadków wirusowego zakażenia jelitowego wywołanego przez rotawirusy, 43 przypadki wirusowego zakażenia jelitowego wywołanego przez norowirusy, 32 przypadki wirusowego zakażenia jelitowego określonego, 9 przypadków wirusowego zakażenia jelitowego nieokreślonego, 53 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat dwóch, 47 zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe (w tym u dzieci do lat dwóch - 15 przypadków). W 2024 r. zarejestrowano również inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli* biegunkotwórczą – 1 przypadek oraz weroksyczną – 1 przypadek, a także 1 przypadek Zespołu hemolityczno- mocznicowego (HUS) w przebiegu zakażenia *E.coli*. Zatrucia i zakażenia pokarmowe mogą być spowodowane przez różne czynniki etiologiczne, m.in. przez bakterie, wirusy, pasożyty, toksyny, substancje chemiczne itp. Zatrucia i zakażenia pokarmowe szerzą się przez żywność (może być skażona pierwotnie lub wtórnie) oraz przez wodę. Namnażaniu drobnoustrojów w żywności sprzyja np. nieprawidłowa obróbka termiczna, nieprawidłowe przechowywanie lub niezachowanie warunków higienicznych. W zależności od czynnika etiologicznego obserwuje się różne objawy, w tym: biegunki, bóle brzuch, bóle głowy, wymioty i nudności, z przebiegiem zachorowania od lekkiego do ciężkiego. Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią zagrożenia dla zdrowia i życia u dzieci, osób z obniżoną odpornością lub chorobami przewlekłymi oraz osób starszych. Ważnym jest przestrzeganie zasad higieny osobistej i otoczenia.

Wykres 2 Zachorowania na choroby przenoszone drogą pokarmową zarejestrowane w 2024 roku.

Wykres 3 Analiza zapadalności na choroby przenoszone drogą pokarmową za 2024 rok.

Tab. 4 Dane liczbowe dotyczące zachorowań szerzących się drogą pokarmową za lata 2021-2024

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023	2024
<i>Salmonella Typhi</i>	0	1	0	0
Salmoneloza	9	11	12	8
Salmoneloza- posocznica	0	1	0	0
Salmoneloza pozajelitowa	0	1	0	2
Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	26	17	23	29
Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	0	0	1	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe	28	24	22	47
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe u dzieci do lat 2	9	2	4	15
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	3	38	16	53
Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	2	23	2	9
Wirusowe zakażenia jelitowe określone	1	11	5	32
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	3	58	31	51
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy	1	4	18	43
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E.coli biegunkotwórczą	0	0	0	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E.coli werotoksyczną	0	0	0	1
Bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone	0	0	0	1
Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu E.coli	0	0	0	1

Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2024 roku zarejestrowała 1 zbiorowe zatrucie pokarmowe wywołane przez *Salmonella Enteritidis* oraz 1 zgłoszenie Zespołu hemolityczno-mocznicowego wywołanego pałeczkami *Escherichia coli* STEC (+). W związku z powyższymi zgłoszeniami nadzorem epidemiologicznym oraz badaniami objęto zarówno osoby zakażone, jak i osoby z kontaktu.

W 2024 r. łącznie badaniami objęto 59 osób oraz pobrano 111 prób zarówno od osób objętych nadzorem epidemiologicznym, jak również od osób ze styczności.

PSSE w Opocznie transportuje próbki do badań, od osób objętych nadzorem epidemiologicznym, do laboratorium PSSE w Piotrkowie Trybunalskim lub do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi.

Choroby wieku dziecięcego

W 2024 roku Sekcja Nadzoru Epidemiologii odnotowała 287 zachorowań na ospę wietrzną (odpowiednio w 2023 r. – 428 przypadków, w 2022 r. - 284 przypadki, a w 2021r. - 121 przypadków). Ospa wietrzna jest chorobą wieku dziecięcego, która najczęściej występuje u dzieci w wieku przedszkolnym czy wczesnoszkolnym, ale mogą na nią zachorować także osoby dorosłe, wtedy jej przebieg bywa cięższy. Niebezpieczna jest dla kobiet w ciąży, gdyż może wpływać na stan zdrowia dziecka.

W 2024 r. zarejestrowano 34 zachorowania na płonicę (szkarlatynę), w porównaniu do 2023 r. kiedy odnotowano 44 przypadki oraz 14 przypadków z 2022 roku i do 1 zgłoszonego przypadku w 2021 r. Płonica to wysypkowa choroba zakaźna przenoszona drogą kropelkową i przez bezpośredni kontakt. Ważne jest odizolowanie chorego i podjęcie leczenia oraz przestrzeganie zasad higieny otoczenia. To choroba, która występuje najczęściej w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Krztusiec, różyczka i świnka (nagminne zapalenie przyusznic) to również tzw. choroby wieku dziecięcego. W 2024 r. w PSSE w Opocznie zarejestrowano wzrost zachorowań na zachorowania na krztusiec- 44 przypadki. W 2024 r. nie odnotowano zgłoszeń na różyczkę oraz nagminne zapalenie przyusznic (świnkę).

Krztusiec jest ostrą zakaźną chorobą układu oddechowego wywoływaną przez pałeczkę krztuśca. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową, a objawy mogą być od łagodnych do niebezpiecznych dla zdrowia. W pierwszych tygodniach objawy krztuśca są podobne do

przeziębienia (suchy kaszel, katar, stany podgorączkowe, zapalenie gardła), dalej pojawiają się przedłużające się napady uciążliwego kaszlu, który często kończy się głośnym wdechem lub bezdechem, kaszel utrzymuje się długo. U niemowląt i noworodków zachorowanie na krztusiec niesie ryzyko wystąpienia : bezdechu, drgawek, encefalopatii. U dorosłych jako powikłania może pojawić się: zapalenie oskrzeli lub płuc. Profilaktyka przeciw krztuścowi obejmuje szczepienia ochronne skierowane do dzieci i młodzieży w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych, a także szczepienia dla osób dorosłych.. Szczepionka przeciw krztuścowi zawsze jest podawana w jednym wstrzyknięciu jako szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi. Szczepienie podstawowe dotyczy kolejnych dawek szczepionki DTP lub DTaP podawanych dzieciom w 2, 3-4, 5-6, 16 -18 miesiącu życia. W 6 roku życia podawana jest pierwsza dawka przypominająca szczepionki DTaP, a w 14 roku życia druga (szczepionka Tdap). W celu utrzymania odporności zalecane jest również szczepienie przypominające w 19 roku życia (szczepionka Tdap) oraz osobom dorosłym co 10 lat (szczepionka Tdap). Zalecane jest również szczepienie przeciw krztuścowi kobiety od 27 do 36 tyg. ciąży (szczepionka Tdap) W 2024 r. PSSE w Opocznie skierowała pisma do podległych podmiotów leczniczych informujące o możliwości wykonania szczepień u kobiet, preparatami sfinansowanymi przez Ministerstwo Zdrowia, a dystrybuowanymi przez PSSE w Opocznie.

Tab. 5 Analiza porównawcza liczby zachorowań na choroby wieku dziecięcego za lata 2021-2024.

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023	2024
Ospa wietrzna	121	284	428	287
Krztusiec	0	0	1	44
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	0	1	0
Różyczka	0	2	2	0
Płonica	1	14	44	34

Inne jednostki chorobowe.

W 2024 r. Sekcja Nadzoru Epidemiologii zarejestrowała 11 przypadków nowych zachorowań na gruźlicę (w 2023 r. – 8 przypadków , w 2022 r – 8 przypadków, w 2021 r. - 6 przypadków). Wśród zarejestrowanych 5 osób mieszkało w mieście, a 6 na terenach wiejskich. Wszystkie zarejestrowane przypadki dotyczyły mężczyzn. Wszystkie osoby chore na gruźlicę oraz ich najbliższe otoczenie były objęte nadzorem epidemiologicznym, wszystkie osoby pozostają pod opieką Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy. W ramach współpracy między inspekcjami przekazywano informację do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Opocznie.

W 2024 r. Sekcja Nadzoru Epidemiologii zarejestrowała ogółem 39 przypadków zachorowań na boreliozę, w tym 1 przypadek neuroboreliozy (w porównaniu w 2023 r. odnotowano 11 przypadków i 3 przypadki neuroboreliozy). Borelioza z Lyme to wieloukładowa choroba zakaźna, wywołana przez krętki *Borrelia burgdorferi*, jest przenoszona przez kleszcze. W pierwszym stadium zakażenia w wielu przypadkach, w miejscu ukłucia przez kleszcza występuje zmiana skórna, tworząca tzw. rumień wędrujący. W kolejnym etapie rozwoju choroby mogą występować różne zaburzenia, np. ze strony układu nerwowego, stawowego lub układu krążenia.

W 2024 r. PSSE w Opocznie zarejestrowała 2 przypadki giardiozy. Jest to choroba pasożytnicza przewodu pokarmowego wywoływana przez pierwotniaka *Giardia intestinalis*. Rezerwuarem są: zakażony człowiek oraz zwierzęta domowe lub dzikie. Do zakażenia dochodzi przez zanieczyszczoną żywność lub wodę, a także drogą brudnych rąk. Leczenie polega na przyjmowaniu określonych leków, zaś działania profilaktyczne są związane z przestrzeganiem podstawowych zasad higieny osobistej oraz higieny żywności i wody.

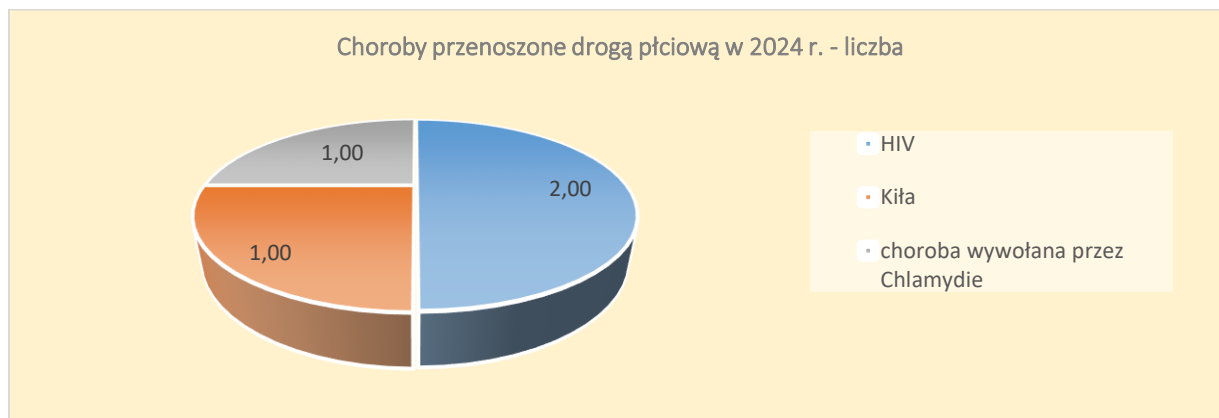
W 2024 r. PSSE w Opocznie zarejestrowała łącznie 832 zachorowania na COVID-19, grypę i grypopodobne oraz wywołane przez wirusa RSV. Aktualne oraz archiwalne raporty, dotyczące zachorowań wywołanych wirusem SARS-CoV-2 można znaleźć na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>.

W 2024 r. zgłoszono 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby typu C. Szybkie wykrycie wirusa HCV lub HBV, skutkuje lepszą wyleczalnością i zmniejszeniem negatywnych skutków zdrowotnych, bowiem rozwój choroby może doprowadzić do marskości wątroby lub raka wątroby. Szybka diagnoza jest kluczową dla poprawy zdrowia osoby zakażonej wirusem HCV oraz HBV oraz dla osób z jej otoczenia. Do zakażenia może dojść np. poprzez naruszenie ciągłości tkanek podczas zabiegów w szpitalach (operacje, dializy, transplantacje itp.), zabiegów stomatologicznych, zabiegów kosmetycznych, zabiegów upiększania i modelowania ciała, tatuażu i percingu oraz przez kontakty płciowe. Istotnym jest przestrzeganie zasad sanitarnych w placówkach ochrony zdrowia oraz zakładach usługowych fryzjerskich, kosmetycznych, salonach tatuażu itp. oraz indywidualne przestrzeganie zasad higienicznego życia. W celu zabezpieczenia przed zachorowaniami na wzw typu B stosuje się szczepienia ochronne u dzieci oraz szczepienia zalecane u osób, u których mają być wykonane zabiegi medyczne (np. operacje).

Choroby przenoszone drogą płciową.

W 2024 r. PSSE w Opocznie zarejestrowała choroby przenoszone drogą płciową w tym: 2 nowo wykryte przypadki HIV oraz 1 przypadek kiły wczesnej i 1 przypadek choroby wywołanej przez *Chlamydie*.

Wykres 4. Choroby przenoszone drogą płciową zarejestrowane w 2024 roku.

Sekcja Nadzoru Epidemiologii zarejestrowała także w 2024 roku: 1 przypadek choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*, 10 przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* (róża), 2 przypadki Kleszczowego zapalenia mózgu, 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych, 1 przypadek bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/lub zapalenia mózgu, 1 przypadek zapalenia mózgu inny i nieokreślony.

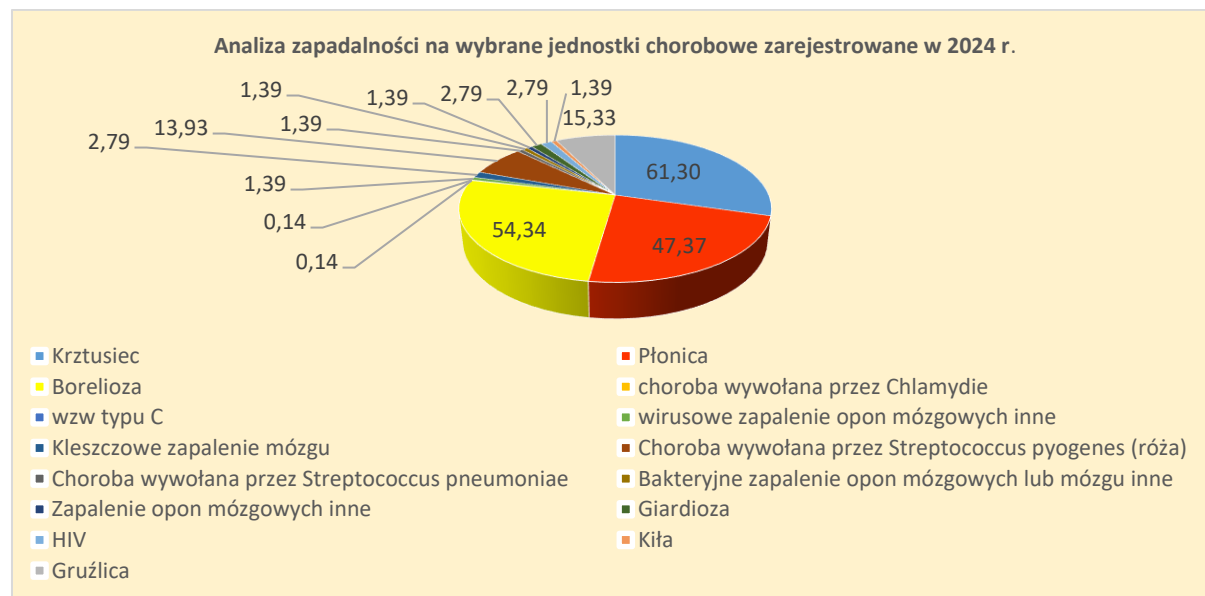
Kleszczowe zapalenie mózgu to choroba wirusowa. Źródłem infekcji może być ukąszenie przez zakażonego kleszcza lub spożycie niepasteryzowanego mleka zakażonego zwierzęcia, rzadziej poprzez transfuzję krwi lub przeszczep narządu od osoby zakażonej. Okres inkubacji choroby wynosi od 7 do 14 dni. W pierwszej fazie objawy są grypopodobne, dalej może dojść do zapalenia rdzenia kręgowego, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych. Dostępne są inaktywowane szczepionki przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu. Skuteczną ochroną jest przyjęcie 3 dawek szczepienia pierwotnego oraz dawkę przypominającą co 3-5 lat. Szczepionki zaleca się dla osób udających się lub przebywających w rejonach endemicznych oraz dla wybranych grup zawodowych.

Zakażenia pneumokokowe są wywoływane przez bakterię *Streptococcus pneumoniae*, znanych jest 90 typów pneumokoków, z których część wywołuje choroby górnych dróg oddechowych, zapalenie gardła, zatok oraz zapalenie oskrzeli, a także zapalenie ucha środkowego, które mogą spowodować u dzieci trwałą głuchotę. W ciężkich przypadkach może wystąpić zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, sepsa (posocznica) lub zajęcie

narządów wewnętrznych (inwazyjna choroba pneumokokowa), co powoduje trwałe zmiany w organizmie albo śmierć. Dostępne są dwa rodzaje skoniugowanych szczepionek przeciw pneumokokom, zawierających 13 lub 10 serotypów pneumokoków połączonych z nośnikiem białkowym dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz szczepionki polisacharydowe zawierające 23 serotypy pneumokoków, do stosowania od 2 roku życia, zalecane osobom dorosłym.

Źródło informacji : <https://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/>.

Rys. 5. Analiza zapadalności na wybrane jednostki chorobowe zarejestrowane w 2024 roku.

Pokąsania przez zwierzęta domowe i dzikie

PSSE w Opocznie w ramach nadzoru epidemiologicznego rejestruje pokąsania przez zwierzęta domowe i dzikie. W 2024 r. zarejestrowano ogółem 110 pokąsań (w 2023 r. – 116 pokąsań, w 2022 r. - 114 pokąsań, a w 2021 r. - 58 pokąsań). W 2024 roku zarejestrowano 30 pokąsań w mieście oraz 80 pokąsań na terenie wiejskim, w 33 przypadkach właściciel zwierzęcia był nieznany, w związku z czym przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, a w 77 przypadkach właściciel zwierzęcia był znany, wówczas zgłaszano to do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Opocznie. W 2024 r. szczepienia ochronne p/wściekliznie, w związku z pokąsaniem, wykonano u 12 osób.

Tab. 6 Analiza porównawcza pokąsań osób przez zwierzęta domowe i dzikie w latach 2021-2024

Rok/ Liczba	Ogółem	Miasto	Wieś	Właściciel znany	Właściciel nieznany	Szczepienie p/ wściekliznie
2024	110	30	80	77	33	12
2023	116	35	81	70	46	22
2022	114	24	90	83	31	17
2021	58	22	36	39	19	2

Monitorowane przez Sekcję Nadzoru Epidemiologii zachorowania na choroby zakaźne są rejestrowane w ramach działających w Europie i Polsce systemów. Są to SRWE – System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych, CSIOZ- System Monitorowania Zagrożeń E-Zdrowie, EpiBaza - Ogólnopolski System Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności. Prowadzony jest także monitoring zachorowań na grypę w systemie SENTINEL, który działa w ramach Europejskiej Sieci Nadzoru nad Grypą (EISN), a dane są zbierane za pomocą internetowej bazy danych (TESSy). Diagnostykę bakteryjnych zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego prowadzi Krajowy Ośrodek Referencyjny ds. Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN). PSSE w Opocznie pracuje również w systemie Państwowej Inspekcji Sanitarnej czyli SEPIS.

W 2024 r. Sekcja Nadzoru Epidemiologii wysyłała do palcówek ochrony zdrowia pisma informujące o bieżących zagrożeniach zdrowotnych, a także materiały informacyjne na komisje zdrowia dla Starostwa Powiatowego w Opocznie oraz Urzędu Miejskiego w Opocznie.

III. Ocena stanu sanitarnego obiektów nadzorowanych przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska w Zakresie Higieny Komunalnej

Działania prowadzone przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opocznie mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego na nadzorowanym terenie. Realizowane są one w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, w tym Ustawę z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416).

Na 2024 r. zaplanowano z nadzoru 111 kontroli, wykonano ogółem 247 kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach, z czego 98 to kontrole związane z poborem próbek wody, do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 163 próbki wody (do spożycia, basenowej, z kąpieliska i wody ciepłej). Wydano 31 decyzji administracyjnych oraz 19 postanowień.

Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi.

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrole budynków i urządzeń wodociągowych, jak również pobierano próbki wody do badań laboratoryjnych. Próbki wody w ramach monitoringu parametry grupy A i parametry grupy B, były dostarczane do laboratorium PSSE w Piotrkowie Trybunalskim oraz WSSE w Łodzi w celu wykonania badań w zakresie wymaganych parametrów.

Na terenie powiatu opoczyńskiego znajdują się wodociągi sieciowe o produkcji [m^3/d]:

≤ 100 w liczbie - 3;

101 – 1000 w liczbie - 13;

1001 – 10000 w liczbie – 1.

Inne obiekty zaopatrujące w wodę – 1.

W 17 ww. wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeprowadzono ogółem 18 kontroli sanitarnych (w tym 1 interwencyjną) oraz pobrano 147 próbek wody do badań laboratoryjnych. Na podstawie wyników badań wody stwierdzono w 3 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia brak przydatności wody do spożycia, a w 4 wodociągach oceniono wodę jako warunkowo przydatną do spożycia przez ludzi. W związku z powyższym wydano ogółem 17 decyzji administracyjnych: 5 decyzji o braku przydatności wody do spożycia, 7 decyzji o warunkowej przydatności, 2 decyzje przedłużające termin wykonania obowiązków i 3 decyzje o wygaśnięciu decyzji na etapie prowadzonego postępowania. W ww. przypadkach stwierdzano zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody w zakresie badanych parametrów tj. obecność bakterii grupy coli, enterokoków, E. coli, bądź przekroczonej wartości – ogólna liczba

mikroorganizmów. Na koniec 2024 r. w 1 wodociągu nadal obowiązywała warunkowa przydatność wody do spożycia.

W oparciu o wyniki badań próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej prowadzonej przez producenta ogółem wydano 46 ocen stwierdzających przydatność wody do spożycia w 2024 r. oraz 17 okresowych ocen jakości wody do spożycia przez ludzi za 2023 r.

Ponadto w 2024 r. wydana została pozytywna ocena higieniczna na zastosowanie lampy UV model TM3 do dezynfekcji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągu publicznym Drzewica.

Inne obiekty zaopatrujące w wodę

W tej kategorii znajduje się 1 wodociąg Stacja PKP Idzikowice wieś Libiszów. Wodociąg zaopatruje w wodę ok. 600 pracowników pobliskich zakładów. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, pobrano 2 próbki wody do badań laboratoryjnych.

Wydano 1 ocenę stwierdzającą przydatność wody do spożycia 1 okresową ocenę jakości wody do spożycia przez ludzi za 2023r.

Jakość ciepłej wody użytkowej

W 2024 r. w ramach sprawowanego nadzoru PSSE w Opocznie poddało ocenie jakość ciepłej wody pod kątem skażenia instalacji wewnętrznej pałeczkami *Legionella sp.* w 2 obiektach (szpital, internat) pobierając 8 próbek wody. Wyniki badań nie budziły zastrzeżeń -w ramach urzędowej kontroli wydano 2 oceny przydatności wody ciepłej w instalacji wodociągowej ww. obiektów.

Ocena jakości wody w kąpieliskach/w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W roku 2024 r. zostało zarejestrowane 1 kąpielisko „Zalew Opoczno”, ul. Gen. Kazimierza Bończy - Załęskiego, 26-300 Opoczno. Z powodu nie zgłoszenia się do współpracy podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego nie zostało ono otwarte w sezonie 2024. Pobrano 1 próbkę wody z kąpieliska w ramach urzędowej kontroli i wydano ocenę jakości wody w kąpielisku - woda nadaje się do kąpieli.

W roku sprawozdawczym zostało utworzone jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli - „Zalew Drzewicki”, ul. Zdrojowa 2, 26-340 Drzewica, organizator Ośrodek Sportu i Rekreacji - sezon kąpielowy od 10.07.2024 r. do 08.08.2024 r. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, nieprawidłowości nie stwierdzono. Organizator w ramach kontroli wewnętrznej przed i w trakcie sezonu kąpielowego wykonał badanie wody

do kąpiel z ww. miejsca. Na podstawie sprawozdań z badań mikrobiologicznych wydano 2 oceny stwierdzające, że woda nadaje się do kąpiel.

Baseny Kąpielowe

Na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonuje 1 obiekt - Kryta Pływalnia „Opoczyńska Fala”. W 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Stan sanitarny obiektu nie budził zastrzeżeń.

Oprócz kontroli stanu sanitarnego obiektu zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem na 2024 rok, wykonywane były w ramach nadzoru badania laboratoryjne próbek wody do kąpiel pod względem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym (pobrano 7 próbek wody basenowej, w tym w 4 próbkach wody wykonano badanie w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella sp.*).

W ramach kontroli wewnętrznej zarządzający basenem przeprowadzał badania próbek wody basenowej zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez PPIS w Opocznie w akredytowany laboratorium. PPIS w Opocznie wydał decyzję administracyjną w związku ze stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej (natryski 2 szatni). Po podjęciu działań naprawczych, zarządzający basenem w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadził powtórne badanie wody, wyniki były zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230) oraz z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2024r. wydano zbiorczą ocenę roczną jakości wody w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Domy pomocy społecznej

Na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Są to placówki stacjonarne, umożliwiające mieszkańcom zarówno pobyt stały, jak i czasowy zapewniając całodobową opiekę dla przewlekle somatycznie chorych oraz w podeszłym wieku, zaspakajając niezbędne potrzeby bytowe, społeczne i religijne w formach i zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb. W 2024 r. wydano dla Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Drzewicy ocenę przydatności wody ciepłej w instalacji wodociągowej na podstawie wyników badań przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej w kierunku obecności *Legionella sp.*

Obiekty użyteczności publicznej

Wśród obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym znajdują się: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, hotele, motele, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie, ustępy publiczne, dworce autobusowe, przystanki autobusowe, tereny rekreacyjne, cmentarze, domy przedpogrzebowe.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług, fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu.

W 2024 r. według ewidencji PSSE w Opocznie nadzorem objęto 83 obiekty. Warunki świadczenia usług w powyższym zakresie ocenia się pozytywnie. Obiekty, w których wykonuje się zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek traktowane są ze szczególną uwagą, aby zachowywane były istotne elementy higieny w postępowaniu ze wszystkimi narzędziami i sprzętem. W czasie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek używa się jałowych materiałów, przechowywanych w oddzielnych pakietach sterylizacyjnych zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem, zawierających informacje o dacie sterylizacji. W zakładach kosmetycznych sterylizacja odbywa się we własnych autoklawach lub na podstawie zawartej umowy ze Szpitalem Powiatowym w Opocznie.

W 30 obiektach wydano zalecenia pokontrolne, które wykonywane były w wyznaczonym terminie.

Ogółem przeprowadzono 63 kontrole sanitarne i sprawdzające.

Hotele, motele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Ogółem przeprowadzono 8 kontrole. Hotele, motele i pensjonat dysponują jednostkami mieszkalnymi z zespołami higieniczno-sanitarnymi, które zlokalizowane są przy jednostkach mieszkalnych, sanitariaty wyposażone są w umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny, wentylację mechaniczną włączaną automatycznie. Wydzielone są pomieszczenia: magazynowe bielizny czystej i brudnej oraz porządkowe (na sprzęt, środki czystościowe i dezynfekcyjne). Skontrolowane placówki podłączone są do sieci wodociągowej. W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i ściekami nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach kontroli wewnętrznej właściciele 3 obiektów przeprowadzili badania wody ciepłej w instalacji wodociągowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*. Wyniki ww. badań były zgodne z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2297), a w związku z powyższym wydano 3 oceny przydatności wody ciepłej w instalacji wodociągowej.

Ustępy publiczne

W ramach sprawowanego nadzoru nad 4 obiektami przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Stan sanitarno-techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń. Karania mandatowego nie stosowano.

Dworzec autobusowy

W roku 2024 przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną dworca w miejscowości Drzewica. Jest on zlokalizowany w budynku wolnostojącym składającym się z poczekalni, zaplecza dla pracowników, WC damskiego i męskiego – skanalizowanego. Przy umywalkach zapewniona jest bieżąca woda ciepła i zimna, zapewnione są środki higieny. W budynku dworca umieszczona jest informacja o zakazie palenia papierosów. Postępowania administracyjnego nie prowadzono. Karania mandatowego nie stosowano.

Tereny rekreacyjne - 3 obiekty (13 placów zabaw dla dzieci z piaskownicami)

W tej grupie obiektów znajdują się tereny rekreacyjne: place zabaw i piaskownice ogólnodostępne, które należą do 3 jednostek organizacyjnych na terenie powiatu.

W 2024 r. w ramach 2 kontroli oceniono stan sanitarno-techniczny 6 terenów rekreacyjnych wraz z piaskownicami. Kontrole dotyczyły w szczególności stanu sanitarno-technicznego, zabezpieczenia przed zwierzętami, wizualnej oceny czystości piasku i częstotliwości jego wymiany. Badań piasku nie przeprowadzano. Postępowania administracyjnego nie prowadzono.

Cmentarze

W 2024 roku przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych 24 cmentarzy, będących w ewidencji PSSE w Opocznie. Stan sanitarno-porządkowy na terenie cmentarzy oraz wokół nich nie budził zastrzeżeń. W trakcie roku wydano 12 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2023r. poz. 887 z późn. zm.).

Domy przedpogrzebowe

Na terenie powiatu opoczyńskiego znajdują się 4 domy przedpogrzebowe. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Obiekty spełniały wymogi sanitarno-higieniczne zgodnie z deklarowanym zakresem, posiadały odpowiednie miejsca do przechowywania zwłok (chłodnie), zapewniona jest bieżąca woda ciepła i zimna, nieczystości płynne odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej, zapewnione są toalety dla osób uczestniczących w ceremonii pogrzebowej, opracowane są procedury wydawania zwłok oraz procedury zabezpieczenia p/epidemicznego. Zakłady dysponują odpowiednimi środkami transportu do przewozu zwłok.

Inne obiekty użyteczności publicznej - ogółem 64 obiekty.

Do tej grupy obiektów należą: bazy PKS i MPK, kluby sportowe, apteki, stacje paliw, Miejski Dom Kultury w Opocznie, Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy, targowiska, pralnia, przystanki PKS i MPK. Ogółem przeprowadzono 22 kontrole sanitarne. Karania mandatowego nie stosowano. Postępowania administracyjnego nie prowadzono.

Stan sanitarny środków transportu

Skontrolowano 13 środków transportu drogowego, w tym 3 samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz 10 autobusów komunikacji publicznej. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad gospodarką odpadami medycznymi w podmiotach leczniczych

W 2024 r. nadzorem objęto 26 podmiotów wykonujące działalność leczniczą (4 przychodnie, 3 ośrodki zdrowia, 15 placówek NZOZ, 1 laboratorium diagnostyczne, 1 poradnia Rehabilitacji i Fizykoterapii, 1 „LUMED” Sp. z o.o. - Chirurgia Jednego Dnia, 1 SP ZOZ Szpital Powiatowy, 1 pracownia fizjoterapii). Podczas kontroli w zakresie higieny komunalnej szczególną uwagę zwracano na gospodarkę odpadami medycznymi powstającymi w podmiotach leczniczych w wyniku świadczenia usług medycznych. Obejmowały one sposób postępowania z odpadami w miejscu ich powstawania i przechowywanie do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy. Kontrole wykazały, iż w obiektach opracowano i wdrożono procedury postępowania z odpadami medycznymi, stosuje się prawidłowe oznakowanie identyfikujące odpady, spełnione zostały warunki przechowywania odpadów, podpisane są umowy na odbiór odpadów, a częstotliwość ich odbierania jest zachowana.

Inne czynności

W I półroczu 2024 r. skierowano do gmin pisma przypominające o obowiązkach wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w których zwracano szczególną uwagę na stan porządkowy w obrębie ciągów komunikacyjnych i pieszych, centrum handlowych, miast i osiedli miejskich, terenów zieleni i rekreacji oraz miejscowości o zwiększonym ruchu turystycznym. W związku z powyższym pracownicy higieny komunalnej przeprowadzili ogółem 8 kontroli na terenach poszczególnych gmin powiatu opoczyńskiego, podczas których oceniono, iż stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń.

W miesiącu lipcu wysłano pismo do producentów wody oraz urzędów miejskich i urzędów gmin w związku z trwającym okresem letnim i panującymi wysokimi temperaturami, gwałtownymi zjawiskami pogodowymi zalecono objęcie szczególną uwagą ujęć wody do spożycia i funkcjonowania sieci wodociągowej oraz kontrolowanie działania procesu

uzdatniania wody do spożycia, dokonania przeglądu procedur uruchamianych w sytuacjach kryzysowych w celu zapewnienia jakości wody zgodnych z wymaganiami w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W ramach bieżących kontroli sanitarnych obiektów zwracano uwagę na przestrzeganie zakazu palenia wyrobów tytoniowych zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. 2023 r., poz. 700).

Ponadto w trakcie 2024 r. rozpatrywano 8 interwencji zgłoszonych przez mieszkańców powiatu opoczyńskiego. Zasadność zgłoszonych interwencji potwierdziła się w 2 przypadkach.

W 2024 r. wydano 19 postanowień:

- 15 dot. na przywóz zwłok/szczątków ludzkich zza granicy do Polski;
- 4 dot. regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach oraz odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

Wydano 3 opinie dot. organizacji imprez masowych.

Wnioski

1. Mieszkańcy naszego powiatu korzystają z zasobów wód podziemnych. Na 17 nadzorowanych wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę okresowe pogorszenie jakości wody w zakresie mikrobiologicznym wystąpiło w 6 wodociągach.
2. Standard, estetyka i funkcjonalność kontrolowanych obiektów ulega ciągłej poprawie.

IV. Ocena higieny środowiska pracy nadzorowanego przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska w zakresie Higieny Pracy

1. Ocena środowiska pracy

Na koniec 2024 r. liczba zakładów będących w ewidencji higieny pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opocznie wynosiła 259, zatrudniających ogółem 7501 pracowników. Na terenie powiatu opoczyńskiego przeważają zakłady małe zatrudniające do 50 pracowników, które stanowią 226 obiektów, tj. 87%. Najwięcej objętych nadzorem zakładów pracy zajmuje się produkcją wyrobów ceramicznych, budowlanych, metalowych oraz produkcją i przetwórstwem spożywczym, a tym samym są to podmioty gospodarcze zatrudniające ogółem największą liczbę pracowników.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 58 kontroli w 44 zakładach zatrudniających 1879 pracowników. Były to kontrole planowane zgodne z zatwierdzonym rocznym harmonogramem kontroli, kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków ujętych w decyzjach administracyjnych oraz kontrole akcyjne.

Kontrole akcyjne dotyczyły wprowadzania do obrotu produktów biobójczych w obszarze posiadania wymaganych pozwoleń Ministra Zdrowia na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, prawidłowego oznakowania opakowań, zgodności z pozwoleniem zawartych substancji czynnych w produktach biobójczych, stężenia procentowego lub wagowego tych substancji w ww. produktach.

Najczęściej stwierdzanymi podczas bieżących kontroli sanitarnych nieprawidłowościami były:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- brak rejestru prac narażających na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- brak rejestru pracowników narażonych na czynniki biologiczne grupy 3 lub 4,
- brak aktualnej oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem czynników biologicznych,
- brak instrukcji BHP uwzględniających informacje zawarte w kartach charakterystyki,
- zły stan sanitarno-techniczny w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym oraz w pomieszczeniach pracy.

W 2024 r. w jednym zakładzie stwierdzono przekroczenie Najwyższego Dopuszczalnego Stężenia Chwilowego (NDSch), czego konsekwencją było unieruchomienie stanowiska pracy w związku z zagrożeniem zdrowia pracowników.

Ogółem wydanych zostało 13 decyzji administracyjnych, w tym 11 decyzji z nałożeniem obowiązków, 2 decyzje umarzające. Nakazy zawarte w wydanych decyzjach dotyczyły przede wszystkim:

- unieruchamiający stanowisko pracy z przekroczeniem NDSCh,
- przeprowadzenia pomiarów czynników szkodliwych środowiska pracy,
- uaktualnienia oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do czynników biologicznych,
- założenia rejestru prac narażających pracowników na szkodliwy czynnik biologiczny,
- założenia rejestru pracowników narażonych na działanie czynników biologicznych,
- poprawy stanu sanitarno-technicznego w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych oraz w pomieszczeniach pracy,
- przedłożenia aktualnych orzeczeń lekarskich pracowników,
- zapewnienia prawidłowego oznakowania opakowań jednostkowych udostępnianych na rynku produktów kosmetycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- zaprzestania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych nie oznakowanych w języku polskim.

Obowiązki nałożone w decyzjach wykonywane były w wyznaczonych terminach.

W minionym roku sprawozdawczym nie wystosowano upomnienia, ani nie wydano postanowień o nałożeniu grzywny.

Ocena warunków higieny środowiska pracy dokonywana jest m.in. na podstawie badań i pomiarów czynników szkodliwych przeprowadzonych przez laboratoria posiadające certyfikat akredytacji, w tym w laboratoriach inspekcji sanitarnej oraz na podstawie bezpośrednich wizytacji zakładów.

2. Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin

Zgodnie z ewidencją na terenie powiatu opoczyńskiego działalność prowadzi 1 producent, 1 dalszy użytkownik – formulator, 18 dystrybutorów oraz 115 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny - razem 135 obiektów. W 2024 roku przeprowadzono 20 kontroli dotyczących w/w podmiotów. Podczas powyższych kontroli egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych kart charakterystyki, aktualnych spisów stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych, odpowiedniego oznakowania opakowań, zapoznania pracowników z informacjami zawartymi w kartach charakterystyk, stosowania środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia oraz warunki magazynowania tych substancji i ich mieszanin, instrukcji stanowiskowych przy stosowaniu substancji i mieszanin chemicznych. Nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie nie stwierdzono. Informowano

także pracodawców o obowiązkach wynikających z rozporządzenia REACH oraz zapisach rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 (CLP) dotyczących bezpiecznego stosowania produktów chemicznych. Na terenie powiatu opoczyńskiego obecnie brak importerów substancji chemicznych i ich mieszanin.

3. Ocena wprowadzania do obrotu i stosowania produktów biobójczych

W 2024 r. przeprowadzono 10 kontroli w obiektach prowadzących sprzedaż produktów biobójczych. Kontrole dotyczyły głównie produktów biobójczych należących do grupy produktowej 2, 14, 18. Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w zakresie stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, a tym samym nie prowadzono postępowania administracyjnego.

4. Przestrzeganie przepisów przez podmioty produkujące i wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne

W 2024 r. SNHŚ PSSE w Opocznie przeprowadzono 13 kontroli w zakresie udostępniania produktów kosmetycznych w wyniku których stwierdzono w 4 podmiotach nieprawidłowości związane z niewłaściwym oznakowaniem produktów kosmetycznych oraz po upływie daty minimalnej trwałości. W zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem udostępniania i stosowania produktów kosmetycznych pobrano 2 próby w podmiotach udostępniających produkty kosmetyczne. Przebadane produkty nie budziły zastrzeżeń pod względem składu, który mógłby zagrażać życiu i zdrowiu ludzi.

5. Choroby zawodowe

Następstwem pracy w narażeniu na czynniki szkodliwe w środowisku pracy mogą być choroby zawodowe. W 2024 r. zgłoszone zostały do PPIS w Opocznie 3 nowe przypadki podejrzenia choroby zawodowej (2023 r. – 6, 2022 r. – 4, 2021 r. – 2, 2020 r. – 3, 2019 r. – 6, 2018 r. – 3, 2017 r. – 3, 2016 r. – 4, 2015 r. – 2, 2014 r. - 11 zgłoszeń). Prowadzono 9 postępowań w sprawie chorób zawodowych, w których zawiera się ocenę zebranego materiału dowodowego oraz czynności niezbędne do uzupełnienia tego materiału w formie przesłuchań, wyjaśnień, weryfikacji dokumentacji gromadzonej przez pracodawców i jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej (przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat). Po uprawomocnieniu się decyzji administracyjnej wydano 1 kartę stwierdzenia choroby zawodowej. Ponadto wydane zostały 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (przewlekłe choroby narządu głosu

spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, alergiczne kontaktowe zapalenie skóry).

6. Działania w zakresie promocji zdrowia na terenie zakładów pracy:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opocznie w 2024 r. inicjowała następujące działania mające na celu promocję zdrowia w zakładach pracy:

- przekazano informacje na temat szkodliwości hałasu na narząd słuchu wraz z wytycznymi Centralnego Instytutu Ochrony Pracy pt. "Prawidłowe umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w zewnętrznym przewodzie słuchowym" oraz materiały nt. „Applikacji wspomagającej dobór ochronników słuchu”,
- przekazano informacje na temat narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne na stanowisku fryzjer, przekazano publikację CIOP pt: „Szkodliwe czynniki biologiczne w zakładach fryzjerskich”,
- przekazano informacje o szkodliwości pyłów organicznych pochodzenia organicznego i zwierzęcego,
- przekazano informację o szkodliwości pyłów organicznych zawierających szkodliwe czynniki biologiczne, przekazano zalecenia i rekomendacje dotyczące higieny i bezpieczeństwa biologicznego na obszarach podwyższonego i wysokiego ryzyka wystąpienia wysoce zjadliwej grypie ptaków,
- przekazano informacje o zagrożeniach dla zdrowia związanych z narażeniem na radon.
- pozostawiono kserokopię publikację poglądowej dot. działanie wybranych rozpuszczalników organicznych na narząd słuchu i układ nerwowy,
- przekazano materiały na temat: informacji dla firm uczestniczących w projekcie PARC (Badania dotyczące gospodarki odpadami), informacji dla uczestników projektu PARC (Badania dotyczące gospodarki odpadami), Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals.

W zakresie działań profilaktycznych, oświatowo-informacyjnych, w związku z prowadzonym nadzorem nad środkami zastępczymi przeprowadzono następujące akcje:

- a) "AKCJA LETNIA" o tematyce dot. zdrowego stylu życia i profilaktyki używania substancji psychoaktywnych w tym środków zastępczych, skierowana do:
 - kolonii - Chorągiew Stołeczna ZHP- "ZUCHY",
 - obozu - ZHP Chorągiew Łódzka Hufiec Łódź Widzew : "Szczep FLO"
- b) zorganizowanie punktu informacyjno-edukacyjnego "Stop dopalaczom" w Bibliotece Pedagogicznej w Opocznie:

- umieszczenie informacji na FB i na stronie internetowej PSSE w Opocznie,
- umieszczenie informacji o punkcie w gazecie TOP- TYGODNIK OPOCZŃSKI nr 45/1424 z dn. 8.11.2024r,

c) stała całoroczna ekspozycja w PSSE w Opocznie - kącik informacyjny dot. dopalaczy. Dodatkowo umieszczono na stronie internetowej PSSE w Opocznie materiały pt.: „Bezpieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej” w związku z kampanią informacyjną Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA).

7. Monitorowanie przypadków zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz zgonów.

PSSE w Opocznie we współpracy ze Szpitalem Rejonowym w Opocznie oraz przyległym Pogotowiem Ratunkowym prowadzi codzienny monitoring zatruc i podejrzeń zatruc środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi. W roku 2024 nie odnotowano żadnego przypadku podejrzenia zatrucia na nadzorowanym terenie, jak również brak było przypadków zgonów z powodu stosowania ww. substancji.

Wnioski:

1. W wyniku przeprowadzanych kontroli sanitarnych pracodawcy realizując nakazy w wystawianych decyzjach administracyjnych podejmują działania przyczyniające się do poprawy warunków pracy pracowników, jak również wzrasta świadomość pracodawców zagrożeń występujących na stanowiskach pracy i istoty zwiększania poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.
2. W ostatnich latach liczba zgłaszanych podejrzeń chorób zawodowych i prowadzonych postępowań w tym zakresie utrzymuje się na podobnym poziomie kilku w ciągu roku.

V. Ocena stanu sanitarno-technicznego placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu opoczyńskiego za 2024 rok w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży”.

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opocznie, w 2024 roku pod nadzorem pionu higieny dzieci i młodzieży było 88 placówek stałych i 14 zgłoszonych form wypoczynku. Ewidencja pionu higieny dzieci i młodzieży obejmowała następujące typy placówek: żłobki i kluby dziecięce, przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe, liceum ogólnokształcące, zespoły szkół, centra szkolenia zawodowego, szkołę muzyczną, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, placówki opiekuńczo-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne. W trakcie roku 2024 nadzorem objęto „Słoneczne Przedszkole” w miejscowości Przyłęk oraz przedszkole prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Oświaty w Kruszewcu „Nasza Szkoła”.

Placówki w których przeprowadzono kontrole sanitarne:

Żłobki i kluby dziecięce – 6 placówek (4 żłobki niepubliczne, 2 kluby dziecięce publiczne).

Przeprowadzono w placówkach 6 kontroli sanitarnych. Liczba dzieci zapisanych do żłobków/klubów dziecięcych – 152. Wszystkie placówki funkcjonują po otrzymaniu pozytywnej opinii sanitarnej. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń. Standardy powierzchni przeznaczonych na pobyt dzieci oraz dostępność do urządzeń sanitarnych były zachowane.

Przedszkola / inne formy wychowania przedszkolnego – 25 placówek (przedszkola publiczne - 8, przedszkola niepubliczne - 6 i 11 - publicznych punktów przedszkolnych przy szkołach). Liczba kontroli ogółem – 25, liczba dzieci w skontrolowanych placówkach – 1384.

Punkty przedszkolne publiczne – 11 placówek, liczba dzieci 253 - placówki znajdują się na terenach wiejskich najczęściej w budynkach szkół podstawowych, bądź w budynkach przystosowanych do tej działalności.

Przedszkola – 14 placówek, liczba dzieci -1131 - wszystkie placówki były ocenione pozytywnie pod względem sanitarnohigienicznym, jak i technicznym. Wszystkie placówki dysponują placami zabaw i terenami rekreacyjnymi. W jednym przedszkolu (Niepubliczne Przedszkole „Akademia Przedszkolaka” w Opocznie funkcjonuje plac zabaw dla dzieci ze spektrum autyzmu.

W czasie kontroli zwracano szczególną uwagę na bezpieczeństwo dzieci biorących udział w zabawach na świeżym powietrzu, a w szczególności: sprawdzano zabezpieczenia piaskownic

przed zanieczyszczeniami, wymianę piasku, kontrolowano stan sanitarny placów zabaw. Aktualnie warunki sanitarno-higieniczne we wszystkich obiektach są prawidłowe, a dyrektorzy placówek i organy założycielskie dążą do utrzymania lub poprawy warunków sanitarno-higienicznych.

Szkoły podstawowe - 41 placówek w ewidencji, przeprowadzono 51 kontroli sanitarnych, liczba uczniów w szkołach – 5949. Ponadto roku 2024 w szkołach podstawowych przeprowadzono 3 kontrole interwencji. Jedna dotyczyła braku środków higienicznych oraz złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych - skarga niezasadna. Kolejna dotyczyła niedostosowania mebli ławki i krzeseł do wzrostu dzieci (klasa II) - skarga była zasadna. Pani Dyrektor Szkoły przeprowadziła dzieci do klasy, gdzie meble były dostosowane do ich wzrostu. Trzecia skarga dotyczyła zbyt niskiej temperatury w klasach. Dokonano pomiarów temperatur w losowo wybranych klasach i skarga była niezasadna.

W okresie wakacyjnym sprawdzono przygotowanie 6 szkół podstawowych do nowego roku szkolnego. Szkoły te w okresie wakacyjnym przeprowadzały prace remontowe i naprawcze.

W 2024 r. została wydana 1 decyzja administracyjna dotycząca szkoły podstawowej w celu poprawy warunków sanitarno – higienicznych i technicznych, ze względu na stwierdzone nieprawidłowości. Termin wykonania decyzji 31.08.2025 r.

Liceum ogólnokształcące - 1 obiekt, liczba uczniów 670, przeprowadzono 2 kontrole.

Na terenie szkoły znajduje się gabinet profilaktyki zdrowotnej, opiekę sprawuje pielęgniarka przez pięć dni w tygodniu. Dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówce. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości. Placówka powyższa jest po generalnym remoncie w roku 2023. W okresie wakacyjnym wykonywano odświeżenie ścian w dwóch salach lekcyjnych.

Zespoły Szkół - 8 obiektów (7-publiczne , 1 niepubliczny), ogólna liczba uczniów w zespołach 4291, liczba kontroli - 9.

W 2024 roku skontrolowano wszystkie placówki. Wszystkie zespoły szkół zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej przez uczniów. W Zespole Szkół Powiatowych w Drzewicy w okresie wakacyjnym zaplanowano wymianę drzwi do sal lekcyjnych na II piętrze. Remont Sali gimnastycznej oraz siłowni (w tym wymiana dachu) z terminem zakończenia prac do 1 października 2024r. Do czasu zakończenia remontu zajęcia wychowania fizycznego organizowano na Orliku.

Zakład Doskonalenia Zawodowego – 1 placówka, liczba uczniów 23, przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

Uczniowie tej placówki kształcą się w zawodzie kucharza. Praktyczna nauka zawodu odbywa się na miejscu. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówki nie budził zastrzeżeń.

Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze – 1 placówka, liczba dzieci i młodzieży 72, wykonano 1 kontrolę sanitarną.

Placówka mieści się w dwóch oddzielnych budynkach. W jednym prowadzona jest działalność edukacyjna, a w drugim mieści się przedszkole oraz bursa. Część budynku, w którym mieści się przedszkole i bursa wyłączona była z użytkowania ze względu na prowadzony generalny remont.

Placówki opiekuńczo wychowawcze - 2 obiekty, liczba wychowanków – 28, 2 kontrole sanitarne.

Placówka zapewnia wychowankom całodobową opiekę. Stan sanitarno-higieniczny placówki nie budził zastrzeżeń. Wewnątrz i na zewnątrz budynku w widocznych miejscach umieszczone odpowiednie oznaczenia graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

Inne placówki – poradnie psychologiczno- pedagogiczne- 2 placówki, 2 kontrole.

Placówki zlokalizowane w Opocznie i Drzewicy, stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania.

Mając na uwadze prawidłowy rozwój oraz zdrowie dzieci i młodzieży, Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje szereg działań, mających na celu poprawę warunków higienicznosanitarnych w placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji. W roku 2024 realizując ustawowe obowiązki w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowano przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne higieny pomieszczeń, wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. Wszystkie placówki zaopatrzone są w wodę do spożycia z wodociągów sieciowych oraz posiadają kanalizację centralną lub miejscową. Wszędzie zapewnione są środki do utrzymania higieny osobistej - papier toaletowy, mydło w płynie, ręczniki papierowe.

Prowadzono w placówkach stały monitoring przestrzegania zakazu palenia tytoniu jak również właściwego oznakowania placówek o zakazie palenia tytoniu i e-papierosów. Generalnie w szkołach i na terenie przyległym do placówek obowiązuje całkowity zakaz palenia papierosów i jest respektowany, zarówno przez uczniów jak i przez nauczycieli.

Jak co roku prowadzony jest nadzór nad odpowiednim przechowywaniem i oznakowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych (sale lekcyjne z zapleczem chemicznym, sale lekcyjne do zajęć z chemii) oraz posiadania aktualnego ich spisu i kart charakterystyki. W 2024 r. substancje chemiczne i ich mieszaniny posiadało 23 placówki. Były one odpowiednio przechowywane, oznakowane.

W kontrolowanych placówkach oświatowych oceniano opiekę profilaktyczną i pomoc przed lekarską uczniów w szkołach skontrolowano w zakresie: kto sprawuje i w jakim wymiarze, oceny gabinetu profilaktyki zdrowotnej. 17 placówek posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przed lekarskiej, w których zapewniona jest opieka pielęgniarska w różnym wymiarze godzinowym. W 3 placówkach znajdują się gabinety stomatologiczne, 1 placówka korzysta z usług Dentobusu. Wszystkie gabinety znajdują się w dobrym stanie sanitarno – higienicznym. Do pozostałych placówek pielęgniarki przyjeżdżają zadaniowo na fluoryzację zębów, pogadanki edukacyjne. Na terenie Gminy Opoczno publiczne przedszkola mają zapewnioną opiekę pielęgniarską jeden raz w tygodniu na umowę zlecenie.

Jednym z czynników warunkujących prawidłowy rozwój dziecka jest aktywność fizyczna. Dlatego duże znaczenie mają warunki w jakich prowadzone są zajęcia z wychowania fizycznego. Najkorzystniejszą sytuację mają placówki (37 placówek), które posiadają salę gimnastyczną z pełnym zapleczem socjalno-sanitarnym lub salę rekreacyjno – zastępczą i boisko (3 obiekty). Nadal w siedmiu placówkach niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia w-f prowadzi się na korytarzach, holach, gdy sprzyja pogoda na terenach rekreacyjnych przy szkołach. Podobnie jak w latach ubiegłych w dalszym ciągu mały procent uczniów korzysta z natrysków po lekcjach z wychowania fizycznego. Najczęściej natryski wykorzystywane są po dodatkowych zajęciach sportowych. Większość placówek ma place zabaw i posiada certyfikaty na konstrukcje i elementy do zabawy. Tereny rekreacyjne i sportowe są ogrodzone, a piaskownice na placach zabaw zabezpieczone przed zanieczyszczeniami. Place zabaw i piaskownice nie budziły zastrzeżeń.

W ramach sprawowanego nadzoru dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii zgodnie z obowiązującą normą w tym zakresie. Celem oceny było propagowanie zasad prawidłowego doboru mebli wśród dzieci i młodzieży, nauczycieli i wychowawców. W roku 2024 dokonano pomiaru mebli i ich dostosowania do wzrostu uczniów w 22 placówkach na 604 stanowiskach pracy ucznia, nieprawidłowości nie stwierdzono. W 43 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny pracy umysłowej. Nieprawidłowości w tym zakresie nie

stwierdzono. W 19 szkołach przeprowadzono badania dotyczące obciążenia uczniów tornistrami/plecakami. Celem badania było zwrócenie uwagi uczniom, nauczycielom i rodzicom na zjawisko przeciążonych plecaków. Indywidualne przeprowadzenie oceny ciężaru ciała ucznia oraz ciężaru pełnego tornistra dotyczyło 353 uczniów w 33 oddziałach. Waga tornistra do 10% masy ciała ucznia wystąpiła u 211 uczniów, w przedziale 10-15% masy ciała ucznia u 111 uczniów, powyżej 15% masy ciała ucznia u 31 uczniów. Zachęcano uczniów aby wykorzystywali możliwość pozostawiania w szkole części podręczników, zeszytów i przyborów szkolnych. Zwiększa się procent mebli edukacyjnych z certyfikatami. Skontrolowano 75 placówek pod względem korzystania przez uczniów z certyfikowanych mebli szkolnych i sprzętu sportowego, głównie nowo zakupionych. 45 placówek posiada 100% urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami. 44 placówki posiadają 100% mebli zakupionych po 1997r. i są one z certyfikatami.

W roku 2024 w placówkach edukacyjnych prowadzone były działania edukacyjne m.in. na temat przystosowania wagi tornistrów do wagi uczniów, dostosowania mebli do wzrostu dzieci, zapobiegania i postępowania w przypadku wszawicy, zapobiegania chorobom zakaźnym.

W trosce o stan zdrowia uczniów wprowadzony został obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Według zebranych informacji wszystkie placówki zapewniają uczniom możliwość pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w indywidualnych szafkach, zlokalizowanych w szatniach, bądź na korytarzach oraz na półkach lub szafkach w salach dla uczniów danej klasy.

Dożywianie w szkołach skontrolowano w 41 placówkach, z czego w 33 placówkach posiłki przygotowywane są na miejscu, a do 8 placówek posiłki są dowożone. Liczba uczniów korzystających z dożywiania – 3958. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków dofinansowanych – 524. Ponadto w 3 placówkach organizowane były śniadania - liczba korzystających uczniów 447, w 5 szkołach działają sklepiki szkolne, a w 18 są automaty z produktami spożywczymi.

Nadzór nad placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2024 roku na terenie powiatu opoczyńskiego zorganizowano 14 turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, które zgłoszono w ogólnopolskiej, elektronicznej bazie MEN. Podobnie jak w latach ubiegłych dominowały obozy pod namiotami ze stałą infrastrukturą. Warunki sanitarno-higieniczne oraz warunki wypoczynku skontrolowano podczas 16 kontroli sanitarnych. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że obiekty zostały właściwie przygotowane

i zagwarantowano dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej, żywienia oraz możliwości prowadzenia zajęć rekreacyjnych, programowych, sportowych. Wypoczynek był dobrze przygotowany pod względem sanitarnym jak również pod kątem bezpieczeństwa. Ogółem z wypoczynku skorzystało 566 uczestników. Odnotowano 2 zachorowania i 2 urazy. Podczas nadzoru placówek wypoczynku przekazywano materiały edukacyjne i informacyjne na temat bezpieczeństwa w czasie wakacji w celu wykorzystania ich podczas zajęć z uczestnikami. W dniu 26.06.2024r. pracownicy Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Opocznie przeprowadzili kontrolę interwencyjną. Na organizatora wypoczynku został nałożony mandat za stwierdzone nieprawidłowości i wydano zalecenia doraźne. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie wszystkich nieprawidłowości, a tym samym wykonanie zaleceń w wyznaczonym terminie.

Wnioski:

Warunki sanitarnohigieniczne w placówkach oświatowo – wychowawczych na terenie powiatu opoczyńskiego ulegają systematycznej poprawie dzięki prowadzonym pracom remontowym, modernizacyjnym i konserwatorskim. Działania te przyczyniają się przede wszystkim do poprawy warunków pobytu w tych placówkach, w znacznym stopniu wpływają również na poprawę estetyki pomieszczeń, budynków i ich otoczenia. Zdecydowana większość skontrolowanych placówek zapewniła dzieciom i młodzieży bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Warunki sanitarno-higieniczne można ocenić jako dobre.

VI. Działania w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.

Celem działań realizowanych przez pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia jest promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, dostarczenie wiedzy niezbędnej dla umacniania i potęgowania zdrowia oraz przekazywanie informacji mających znaczenie w utrzymaniu zdrowia publicznego. Działania te Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Opocznie realizuje poprzez interwencje o charakterze programowym i nieprogramowym. Działania programowe realizowane są poprzez programy edukacji zdrowotnej, których głównymi odbiorcami jest środowisko szkolne na wszystkich poziomach edukacyjnych, a także społeczeństwo naszego powiatu. Działania nieprogramowe realizowane są poprzez różnego rodzaju działalność akcyjną, edukacyjną i informacyjną.

W 2024 r. realizowano następujące przedsięwzięcia prozdrowotne:

Ogólnopolski program edukacyjny Trzymaj Formę!

Program edukacyjny przeznaczony dla uczniów klas V-VIII szkoły podstawowej. Celem programu jest promocja zasad zbilansowanej diety i aktywnego stylu życia oraz kształtowanie odpowiednich nawyków żywieniowych, a także uświadomienie odpowiedzialności za własne zdrowie. W programie uczestniczyło 29 szkół podstawowych. Edukacją objęto 2159 uczniów i 938 rodziców.

Wojewódzka Kampania Edukacyjna „Dopalaczom mówimy stop - wybieramy zdrowie”

Adresatami tej Kampanii są uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice i opiekunowie. Celem Kampanii jest obniżenie wśród uczniów tendencji do podejmowania zachowań ryzykownych generowanych przez grupę rówieśniczą, prowadzących do sięgania po różnego rodzaju substancje psychoaktywne. Kampanię realizowało 22 szkoły. Edukacją objęto 755 uczniów i 436 rodziców.

Czyste powietrze wokół nas – przedszkolny program edukacji antytytoniowej dla dzieci 5 i 6-letnich oraz ich rodziców i opiekunów.

Program ma charakter profilaktyczny. Jego celem jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształcenie u dzieci świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Program realizowany jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych i punktach przedszkolnych. W roku szkolnym 2023/2024 realizowano go w 28 obiektach. Oddziaływaniem objęto w sumie 813 dzieci i 359 rodziców.

Skąd się biorą produkty ekologiczne – Program przeznaczony dla dzieci przedszkolnych, a jego główny cel to pokazanie czym jest rolnictwo ekologiczne oraz budowanie od najmłodszych lat właściwych nawyków żywieniowych i higienicznych. Do programu przystąpiło 6 przedszkoli. Edukacją objęto 244 dzieci i 130 rodziców.

Znamie! Znam je? - program edukacyjny przeznaczony dla szkół średnich. Ma on na celu upowszechnienie wiedzy na temat zapobiegania nowotworom skóry w tym czerniaka.

Realizację podjęło 4 szkół. Oddziaływaniem objęto 939 uczniów.

Wybierz życie - pierwszy krok - program poświęcony profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Realizację podjęły 4 szkoły. Oddziaływaniem objęto 748 uczniów.

Podstępne WZW – program edukacji zdrowotnej dla uczniów szkół średnich dotyczący profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby różnych typów. Realizację podjęły 4 placówki. Edukacją objęto 508 uczniów.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS - program realizowano poprzez udział w kampanii społecznej promującej testowanie w kierunku HIV *Mój pierwszy raz* oraz obchody Światowego Dnia AIDS. W ramach kampanii *Mój pierwszy raz* przygotowano i przekazano informację do prasy, do placówek ochrony zdrowia i jednostek samorządu terytorialnego. Z okazji Światowego Dnia AIDS zorganizowano spotkanie edukacyjne dla młodzieży w Szkole Podstawowej w Mniszkowie oraz przygotowano i przekazano informację dla prasy TOP Opoczyński i na stronę internetową Stacji. W ramach Programu młodzież ze szkół ponadpodstawowych z naszego powiatu brała udział w Wojewódzkiej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS.

Obchody Światowego Dnia Zdrowia – W związku z obchodami Światowego Dnia Zdrowia 2024 Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Opocznie wystosowała do placówek ochrony zdrowia, jednostek

samorządu terytorialnego, do placówek oświatowych pisma informujące o obchodach Światowego Dnia Zdrowia oraz informację do lokalnej prasy. W dniu 11 kwietnia zorganizowano zajęcia edukacyjne dla uczniów w Szkole Podstawowej w Modrzewiu. Przedstawiono prezentację multimedialną, która dotyczyła utworzenia WHO oraz aktualnego hasła „Moje zdrowie, moje prawo” a także przybliżono uczniom ważne aspekty dbania o

zdrowie, aby służyło nam całe życie. Na zakończenie odbył się quiz wiedzy na temat zdrowego stylu życia. Na stronie internetowej Stacji i profilu Facebook upowszechniano ideę Światowego Dnia Zdrowia.

Europejski Tydzień Szczepień – w ramach obchodów **Europejskiego Tygodnia Szczepień** do jednostek samorządu terytorialnego, placówek ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych zostały wystosowane pisma informacyjne. Przygotowano notkę informacyjną dla prasy. Przygotowano plansze edukacyjne, które eksponowano w Krytej Pływalni w Opocznie oraz w siedzibie PSSE. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci w Przedszkolu nr 6 w Opocznie i dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Drzewicy na temat szczepień ochronnych. W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opocznie został zorganizowany punkt informacyjno-edukacyjny, dotyczący aktualnego programu szczepień ochronnych. Prowadzono też działania informacyjne na profilu Facebook.

Światowy Dzień Bez Tytoniu - przygotowano prezentację pt.: **Promowanie zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży – przeciwdziałanie uzależnieniom od nikotyny i e-papierosów**, która została zaprezentowana Radzie Powiatu Opoczyńskiego w dniu 29 maja 2024r. Prezentacja zawierała informacje na temat szkodliwości używania papierosów i nowatorskich wyrobów tytoniowych, działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od nikotyny i e-papierosów oraz uwarunkowania prawne ochrony przed dymem tytoniowym. PSSE w Opocznie brała udział w kampanii medialnej przygotowanej przez WSSE w Łodzi, poprzez udostępnianie i promocję postów na stronie internetowej i profilu FB.

Akcja zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży – W dwóch przedszkolach zostały przeprowadzone zajęcia dla dzieci pt.: „Jak dbać o zdrowie” podczas których przypomniane zostały zasady zdrowego stylu życia oraz podstawowe zasady higieny, chroniące przed zachorowaniem na choroby zakaźne. Dzieci uczyły się prawidłowej techniki mycia rąk. Przybliżono też zasady bezpiecznej zabawy na świeżym powietrzu i ubierania się stosownie do warunków pogodowych. Podczas ferii na profilu FB Stacji udostępniano posty dotyczące bezpiecznych ferii.

Profilaktyka wszawicy – zorganizowano szkolenie on-line „**Profilaktyka wszawicy**” adresowane do dyrektorów szkół i przedszkoli, pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania i innych zainteresowanych.

Bezpieczne Wakacje – Prowadzono działania informacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wakacji poprzez promowanie kampanii Bezpieczne Wakacje przygotowanej przez WSSE w Łodzi. Dla dzieci i młodzieży wypoczywających na terenie naszego powiatu

przeprowadzono 12 spotkań edukacyjnych na temat bezpiecznych wakacji i zdrowego stylu życia oraz quiz wiedzy z powyższego zakresu. Organizatorzy wypoczynku zostali wyposażeni w pakiet informacyjny na temat bezpieczeństwa dzieci w czasie wakacji. W mediach społecznościowych zamieszczono 9 postów na temat działań w ramach letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Profilaktyka chorób odkleszczowych – Przygotowano prezentację pt.: „Jak uchronić się przed kleszczami”, którą wykorzystano podczas spotkań edukacyjnych z uczniami w szkołach podstawowych.

Promocja zdrowego stylu życia - w Szkole Podstawowej w Poświętnem w ramach współpracy w realizowanym przez szkołę projekcie „Klasa z drewna” odbyło się spotkanie edukacyjne podczas, którego przedstawiono prezentację multimedialną pt. „Las i my”. Przedstawiono walory, jakie płyną z zasobów leśnych dla środowiska i korzyści dla zdrowia wynikające z obcowania z przyrodą.

Światowy Dzień Rzucania Palenia – W dniu 21 listopada 2024 .r Powiatowym Urzędzie Pracy w Opocznie zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne o tematyce antytytoniowej z punktem pomiaru stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Prezentowano plakaty i ulotki oraz udzielano informacji na temat skutków palenia tytoniu a osoby palące zachęcane do zerwania z paleniem. Chętni korzystali z pomiaru stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Wskazywano, na możliwość skorzystania z pomocy Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym w zerwaniu z nałogiem. Na stronie internetowej Stacji zamieszczono informację z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia. Na profilu Facebook zamieszczono wpisy informujące o organizowanym stoisku i zapraszające do odwiedzenia go.

Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych – w Bibliotece Pedagogicznej w Opocznie przygotowano punkt informacyjno-edukacyjny „Stop dopalaczom!” – wyposażony w ulotki, broszury, baner. Na profilu Facebook zamieszczono informację

o zorganizowanym punkcie oraz ukazała się notatka w prasie lokalnej. W 2 przedszkolach przeprowadzono zajęcia dla dzieci o tematyce antytytoniowej „Nie lubimy dymu”.

Kampania Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) pod nazwą #Safe2EatEU – w ramach kampanii przeprowadzono prelekcję dla obsługi kuchni na obozie na temat "5 kroków do bezpiecznej żywności" i "choroby przenoszone przez żywność". Na profilu Facebook opublikowano 7 postów dotyczących kampanii #Safe2EatEU.

Kampania #PlantHealth4Life „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie” – kampania

prowadzona jest przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) i Komisję Europejską (KE). Celem kampanii jest zwrócenie uwagi na szczególny związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życiem. Kampania ta ma nam uzmysłwić, jak bardzo szkodniki i choroby roślin wpływają na bezpieczeństwo żywnościowe, gospodarkę i środowisko naturalne. W ramach działań kampanijnych zamieszczono posty w SM informujące o Kampanii.

Profilaktyka wad postawy – w ramach akcji przeprowadzono w szkołach akcję ważenia tornistrów i pogadanki na temat prawidłowego noszenia i pakowania plecaka szkolnego oraz właściwego doboru ławki szkolnej i krzeselka dla ucznia. Na profilu Facebook zamieszczono wpis na temat profilaktyki wad postawy u uczniów.

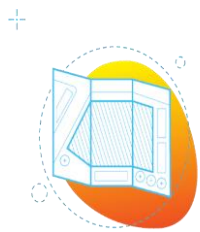
Profilaktyka zatruczeń grzybami – podczas Powiatowego Pikniku Zdrowia zorganizowano wystawę grzybów zebranych w okolicznych lasach pod hasłem *Poznaj grzyby - unikniesz zatrucia*. Podczas wystawy udzielano porad i informacji na temat różnicowania grzybów jadalnych i podobnych do nich grzybów trujących oraz zasad bezpiecznego grzybobrania. Na profilu Facebook zamieszczono wpis informujący o wydarzeniu. Udzielono też informacji dla Radia Plus na temat bezpiecznego grzybobrania.

Profilaktyka zakażeń HPV- wspólnie z sekcją Epidemiologii i HDM zorganizowano szkolenie on-line dla dyrektorów szkół podstawowych i szkolnych koordynatorów Programu Szczepień przeciwko HPV dzieci w wieku 9-14 lat omawiające zasady realizacji programu i współpracy środowisk medycznego, szkolnego i rodziców. Profilaktyka zakażeń HPV była też tematem spotkania edukacyjnego z rodzicami w Szkole Podstawowej w Kunicach.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach 2024”- w Szkole Podstawowej w Mniszkowie organizowana została wystawa plakatu pt.: „Superbakterie oporniaki” dostępna dla całego środowiska szkolnego. Zorganizowano 2 spotkania edukacyjne na temat antybiotykoodporności z uczniami w Szkole Podstawowej w Paradyżu i w Szkole Podstawowej w Mniszkowie. Przygotowano i przesłano informację do lokalnej prasy a także zamieszczono informację na stronie internetowej PSSE oraz wpis na profilu Facebook. Przygotowano pisma informujące o Europejskim Dniu Wiedzy o Antybiotykach i przesłano do urzędów gmin i placówek ochrony zdrowia.

Monitoring dotyczący aktualnej sytuacji w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu, wyrobów tytoniowych i e- papierosów - Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w nadzorowanych placówkach i miejscach użyteczności publicznej.

VII. Działania w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Powiat opoczyński jest powiatem o dominacji rolnictwa. Zajmuje teren 1039 km² i liczy około 80 tys. mieszkańców. Na terenie powiatu brak jest dużych zakładów przemysłowych, dużych ferm zwierząt, czy innych zakładów, które miałyby znaczący wpływ na warunki zdrowia i życia ludzi.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny prowadzi działania profilaktyczne w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej, których celem jest zapobieganie zagrożeniom bezpieczeństwa sanitarnego, w szczególności zdrowia ludzi, na poszczególnych etapach procesów inwestycyjnych.

Do podstawowych spraw załatwionych w 2024 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opocznie w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należały:

- uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy, wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięć. Uzgadniane projekty decyzji o warunkach zabudowy dotyczyły przede wszystkim budowy domów mieszkalnych jednorodzinnych i budynków gospodarczych. Większymi inwestycjami podlegającymi opiniowaniu co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko były:
 - ✓ budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 45 MW w obrębie Grabowa, gmina Mniszków,
 - ✓ budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 50 MW w obrębie Bratków, gmina Sławno,
 - ✓ budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 28 MW w obrębie Myślibórz, gmina Żarnów;
- w zakresie uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Uzgadniana dokumentacja projektowa dotyczyła przede wszystkim małych obiektów usługowo – handlowych takich jak: zakłady małej gastronomii, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, salony masażu, ponadto uzgodnienia dotyczyły drobnych zakładów produkcyjnych oraz obiektów służby zdrowia. Większymi obiektami budowlanymi uzgadnianymi były:
 - ✓ przebudowa i nadbudowa budynku A Szpitala Powiatowego im. E. Biernackiego w Opocznie, w ramach zadania „Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego w regionie opoczyńskim poprzez budowę nowoczesnego bloku operacyjnego”, ul. Partyzantów 30, 26-300 Opoczno;
 - ✓ przebudowa oddziału ginekologiczno – położniczego w budynku A Szpitala Powiatowego w Opocznie, ul. Partyzantów 30, 26-300 Opoczno;

- przeprowadzanie kontroli w zakresie sprawdzenia zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Większymi obiektami budowlanymi podlegającymi kontroli w 2024 r. były:
 - ✓ budowa budynku przychodni podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w Opocznie, ul. Partyzantów 30, 26-300 Opoczno;
 - ✓ remont i przebudowa budynku B Szpitala Powiatowego w Opocznie, ul. Partyzantów 30, 26-300 Opoczno;
 - ✓ dostosowanie Zakładu Produkcyjnego „Pomorze” w Opocznie, do potrzeb produkcji płytek ceramicznych dużego formatu, ul. Przemysłowa 5, 26-300 Opoczno;
 - ✓ budowa budynku inwentarskiego (kurnik K5) na terenie fermy drobiu w miejscowości Syski 1A, gmina Mniszków;
 - ✓ rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żarnowie, ul. Składowa 4, 26-330 Żarnów;
 - ✓ rozbudowa Centrum Dystrybucji Cersanit S.A. w Opocznie, ul. Przemysłowa 7, 26-300 Opoczno.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego (planowanie strategiczne, zagospodarowanie przestrzenne terenu, projektowanie i realizacja obiektów budowlanych) zapewniają właściwy stan higieniczny i zdrowotny w obiektach, co ma istotny wpływ na poprawę warunków pracy w nowych obiektach, oraz na ogólne warunki życia ludności mieszkającej w sąsiedztwie nowobudowanych obiektów budowlanych.

Podsumowanie

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej są obszerne, zaczynając od bezpieczeństwa żywienia i żywności, bezpieczeństwa wody, realizacji szczepień ochronnych, poprzez zabezpieczenie przed chorobami zakaźnymi i zawodowymi, bezpieczeństwo higieny środowiska, ochronę przed szkodliwymi substancjami, bezpieczeństwo preparatów chemicznych i kosmetycznych, aż do opiniowania i uzgadniania projektów inwestycyjnych oraz infrastrukturalnych. Realizacja powyższych zadań przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opocznie ma na celu ciągłą poprawę sytuacji sanitarnej i epidemiologicznej w powiecie opoczyńskim.